

HRVATSKI VOJNIK

Broj 416 • 1. ožujka 2013. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

**SPECIJALNE OPERACIJE I
SUVRMENE SIGURNOSNE
PRIJETNJE**

RAZGOVOR
komodor Robert Hranj,
zapovjednik HRM-a

93. ZRAKOPLOVNA BAZA

ZA BESPRIJEKORNU
TEHNIČKU ISPRAVNOST
HELIKOPTERA

SKUPNIK DRAGAN LOVRIĆ I RAZVODNIK VACLAV FIJALA

**DOČASNICKI VOJNIK
MJESECA SIJEČNJA**

SADRŽAJ

4 RAZGOVOR

Komodor Robert Hranj,
zapovjednik Hrvatske ratne mornarice

7 VIJESTI

Vrhovni zapovjednik Savezničkih snaga za Europu
u Hrvatskoj

8 AKTUALNO

Transparentno i otvoreno o Planu nabave za 2013.

9 AKTUALNO

Predstavljanje projekata izgradnje novih
skladišta UbS-a

10 VIJESTI

Sastanak ministara obrane zemalja članica EU u Dublinu

12 OSRH

Skupnik Dragan Lovrić i razvodnik Vaclav Fijala
- dočasnik i vojnik mjeseca siječnja

14 VOJNI POLIGON "CEROVAC"

Obuka obučavatelja za borbu protiv IED-a

15 OPERACIJA KFOR

U Stožeru operacije

17 VIJESTI

Obuka novih pilota protupožarnih aviona

IMPRESSUM

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNICH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik:
Zamjenica glavnog urednika:
Zamjenik glavnog urednika za internet:

Urednici i novinari:

Lektura / korektura:
Urednik fotografije:

Fotografi:

Grafička redakcija:

Marketing i financije:

Tiskar:

Adresa uredništva:

Naklada:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Toma Vlašić (toma.vlasic@morph.hr)

Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com)

Tomislav Brandt

Josip Kopi, Davor Kirin

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Damir Bebek, Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3784-348; fax: 3784-322

Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Zelina, K. Krizmanić 1

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@morph.hr

4000 primjeraka

Naslovnica: arhiva SSVP

18 93. ZRAKOPLOVNA BAZA

Za besprijekornu tehničku ispravnost helikoptera

20 VIJESTI IZ OSRH

General Ščuri posjetio helikopterske posade u Zemunu

22 NATO NOVOSTI

Sastanak ministara obrane

24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE

Izraelski DIRCM za američke zrakoplove

28 SPECIJALNE SNAGE

Specijalne operacije i suvremene sigurnosne prijetnje (I. dio)

32 RATNA MORNARICA

Kineska ratna mornarica

36 VOJNA TEHNIKA

Sustavi vojnika budućnosti (II. dio)

42 PODLISTAK

Snaga Svetog kopljja

48 MULTIMEDIJA

Traže se kreativci za Google naočale

50 DUHOVNOST

Bog se brine za spasenje, a ne za zdravlje

UVODNIK

Kako vidi budućnost HRM-a, što će se u HRM-u promijeniti ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, koji su prioriteti u nadolazećem razdoblju, samo su neki od odgovora koje možete pročitati u razgovoru sa zapovjednikom HRM-a, komodorom Robertom Hranjem kojim otvaramo broj koji je pred vama.

Donosimo i sažetak radnog sastanka koji je za članove Odbora za obranu Hrvatskog sabora te Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije Hrvatskog sabora i predstavnike medija održan ovog tjedna, a na kojem su predstavljeni brojni noviteti u sustavu javnu nabave.

Novi skladišni kapaciteti, tipski armiranobetonski poluukopani skladišni objekti pridonijet će većoj sigurnosti i kvaliteti skladištenja UbS-a, sukladno propisima o čuvanju opasnih tvari EU. Ministar obrane tijekom posjeta vojnoskladišnim kompleksima u Doljanima najavio je mogućnost gradnje takvih skladišta već ove godine nakon što se ispune svi potrebni preduvjeti.

Izbor vojnika i dočasnika mjeseca nova je inicijativa koja će sigurno dati snažan pečat 2013. kao godini koja je službeno proglašena Godinom vojnika i dočasnika. No inicijativa nije samo simbolične naravi, jer prijedloge za najbolje daju prvi dočasnici njihovih postrojbi uz suglasnost zapovednika grana. Priču o dvojici najboljih za mjesec siječanj skupniku Draganu Lovriću i razvodniku Vaclavu Fijali možete također pročitati u ovom broju. Predstavljamo vam kinesku ratnu mornaricu koja je modernizaciju počela krajem 1980-ih godina. U posljednjih dvadeset godina mornarica je započela s uvodenjem u službu sve modernijih i sve većih ratnih brodova, s naglaskom na podmorničke snage koje su danas jedne od najvećih u svijetu s dalnjom tendencijom rasta. U brojčanom se smislu čak i smanjila, ali je napravila veliki kvalitativni skok što joj je omogućilo provoditi mnogo složenije pomorske operacije daleko od svojih obala, kao što je sudjelovanje u potpori međunarodnoj zajednici u borbi protiv somalskih pirata.

U ovom broju čitajte i o specijalnim operacijama kao posebnom obliku vojnog djelovanja koje su adekvatno sredstvo odgovora vojnog elementa sigurnosti na suvremene sigurnosne prijetnje.

Najveći izazov pred HRM-om sada je izrada novog dugoročnog plana razvoja u kojem ćemo svi zajedno morati odgovoriti na pitanja kakve Oružane snage, kakav HRM želimo imati i naravno, kakav si možemo priuštiti

RAZGOVOR

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ, Tomislav BRANDT

U sljedećih će nekoliko godina naši prioriteti sigurno biti jačanje sposobnosti HRM-a, unutar toga i Obalne straže, za sve zadaće nadzora mora, granice i sigurnosti na moru, očuvanja okoliša i sl. Vlada je odobrila i upravo je u tijeku projekt izgradnje pet novih brodova, prije svega za zadaće Obalne straže...

PREVENCI MODERI

Komodor Robert Hranj je u svojoj vojnoj karijeri, prije dolaska na mjesto zapovjednika Hrvatske ratne mornarice, obnašao niz visokih dužnosti. Bio je između ostalog zapovjednik Zapovjedništva za izobrazbu i obuku HRM-a, vojni ataše u SAD-u, načelnik Službe za NATO, zamjenik vojnog predstavnika za NATO u Vojnom predstavništvu RH pri NATO i EU u Bruxellesu. O svojoj sadašnjoj dužnosti, koju je preuzeo krajem 2012., kaže kako je smatra svojim profesionalnim vrhuncem. S komodom Robertom Hranjem u Splitu smo razgovarali o sadašnjem stanju u HRM-u, izazovima koje donosi skrašnji ulazak Hrvatske u EU te viziji HRM-a u budućnosti.

Što ste zatekli kada ste krajem 2012. došli na celo HRM-a?

Prije dosta vremena sam otisao iz HRM-a, no moram reći da sam bio ugodno iznenaden stanjem koje sam ovdje zatekao kada sam se vratio. Prije svega, ljudski je potencijal impresivan, ljudi su stručni i u velikoj mjeri posvećeni svom poslu. Što se tehničke tiče, iako brodovi i naoružanje nisu baš najnoviji i najmoderniji, to su sustavi koji su izuzetno dobro održavani, u visokom stupnju ispravnosti, tako da i iz onoga što imamo izvlačimo maksimum.

KOMODOR ROBERT HRANJ,
zapovjednik Hrvatske ratne mornarice

Ulaskom Hrvatske u EU, granice RH na moru postaju granice Europske unije i sigurno je da će Hrvatska, a time i HRM, biti pod posebnim povećalom u nadzoru tih granica

Koje su aktualne ugroze hrvatskog mora i koje bi se u bliskoj budućnosti mogle povećati?

Prijetnje s mora su sve brojnije, nisu to klasične vojne ugroze, prijetnje da će nas netko napasti s mora brodovima, topovima, raketama, nego je riječ o transnacionalnim, netradicionalnim prijetnjama – makar bi i njih, s obzirom na to da se i s njima susrećemo već dulje vrijeme, mogli okarakterizirati kao tradicionalne. Riječ je o ilegalnoj trgovini, pogotovo trgovini oružjem, drogama, ilegalnoj migraciji ljudi i sl. Neke od tih prijetnji jednostavno su dio današnjeg načina života, prije svega globalizacije, povećane trgovinske razmjene i nejednakog razvoja svijeta i sl. Hrvatska može očekivati da se određeni problemi na

lakše, u nekima malo teže, ali uvijek pokušavamo raspraviti o zajedničkim problemima i vidjeti možemo li na njih, u zajedničkom interesu, i odgovoriti zajednički.

Suradnju možemo podijeliti na neposredne bilateralne kontakte, ali i mehanizme višenacionalnog okupljanja gdje surađujemo u sklopu određenih foruma. Primjer je toga Jadransko-jonska inicijativa u koju su uključene sve države Jadrana i Jonskog mora.

Suradnja OS, s ciljem održavanja sposobnosti obrane i istodobnog nepovećanja troškova dio je NATO ideje i aktualnih smjernica nazvanih Pametna obrana (Smart Defence). Gde se u tom okviru nalazi HRM?

Zvali mi to Pametna obrana (Smart Defence), koji kao pojam živi unutar NATO-a, ili Udrživanje i razmjena (Pooling&Sharing),

IJOM I SURADNJOM PROTIV NIH PRIJETNJI I UGROZA

moru umnogočuće samom činjenicom da je ušla u EU. Iskustva nekih zemalja pokazuju da je, nakon što su ušle u EU, višestruko porastao broj zahtjeva za političkim azilom. Osim toga jedna od najvećih ugroza za Hrvatsku kao turističku zemlju jesu katastrofe, tehnološke nesreće i onečišćenje mora.

Imamo li spremjan odgovor za situaciju opasnosti od onečišćenja Jadrana, primjerice zbog potonuća tankera?

Takav je događaj sasvim realna mogućnost, no teško da itko može reći da je na tako nešto u potpunosti spremjan. I države koje imaju puno veće resurse odjednom se zbog takvog događaja nađu u situaciji u kojoj je teško naći rješenje. Sjetimo se samo kako je to prije nekoliko godina izgledalo na Aljasci ili ispred francuske obale. Premda ne možemo predvidjeti takav događaj, jedan su od načina borbe protiv toga mjeru preostrožnosti i prevencije. U tome svoju ulogu imaju sve institucije države koje su mjerodavne za sigurnost na moru. U slučaju da se tako nešto dogodi, zadaća je svih, pa i HRM-a, da smanje štetu što je moguće više. Mi se, posebno kroz sposobnosti Obalne straže, pripremamo i za takav scenarij. Jedan od projekata koji upravo realiziramo jest opremanje broda za borbu protiv onečišćenja, i nadamo da ćemo uz pomoć EU dobiti suvremenu opremu za borbu s naftnim mrljama. Kad govorimo o prioritetima, borba protiv takve vrste potencijalne

ugroze ili prijetnje je među najvišim prioritetima. Treba također napomenuti da u suočavanju s brojnim ugrozama na moru i s mora, sami ne možemo mnogo. Surađujemo s drugim ratnim mornaricama, posebno onima u regiji, i to je jedan od pokušaja da na brojne sigurnosne izazove odgovorimo zajedničkim naporom. U nekim je područjima to

koji je predstavila EU, riječ je više-manje o istim stvarima u kojima hrvatska država, a unutar toga i HRM, želi aktivno sudjelovati.

Nužnost mnogih zemalja koje se suočavaju s resursnim ograničenjima je imati relativno male oružane snage, u sklopu toga i male mornarice. U takvoj situaciji na brojne sigurnosne izazove možemo odgovoriti samo ako udružimo naše snage i zajedno izgrađujemo pojedine sposobnosti, koje bi nam inače bile teško dostupne.

Govoreći o takvim inicijativama za ratne mornarice, područje na kojem bismo mi to mogli malo bolje urediti jest područje pripreme, obuke i školovanja mornaričkog kadra. Potrebe HRM-a za novim kadrom su relativno male, a slično je i s drugim malim mornaricama. Vjerojatno ćemo u budućnosti svi razmisljati o zajedničkim školama za naše kadrove, jer je neracionalno organizirati veliku školsku instituciju za mali broj kadeta.

Drugo područje suradnje odnosi se na nadzor mora senzorima kao što su radari ili tzv. AIS (automatski sustavi za identifikaciju). Sustavi su uvezani na nacionalnoj razini, i mi motrimo situaciju na moru do kuda naši senzori dopiru. To ostavlja dio mora bez nadzora. Slične probleme imaju i naši susjedi na moru. Međutim ako se udružimo i pokušamo zajednički ostvariti nadzor mora, možemo znatno povećati područje pokrivanja. Zbog toga se dogovaraju protokoli o razmjeni podataka, kako bi svi koji trebaju imali povezanu, jedinstvenu sliku stanja. Ti

STRUČNI SKUP O HRM-u

Hrvatska ratna mornarica - jučer, danas, sutra bila je tema nedavnog znanstveno-stručnog skupa. Početak je to ciklusa znanstveno-stručnih rasprava kojima će se izrada Dugoročnog plana razvoja OSRH i drugih strateških dokumenata usmjeriti k najboljim mogućim rješenjima. Tijekom skupa održane su prezentacije, iznesene su mišljenja i vođena je rasprava o aktualnoj i budućoj ulozi, sposobnostima i modernizaciji HRM-a. Glavne tematske celine bile su sigurnosno okružje RH, HRM i društvo, obrambena politika i dugoročni ciljevi obrambenog planiranja, projekcije gospodarskog razvoja i financiranja obrambenog sustava, te potrebne sposobnosti za mornarička djelovanja. U većini tema u obzir su uzete okolnosti potencijalnih sigurnosnih ugroza, članstva RH u NATO-u i EU, te proračunskih i finansijskih mogućnosti.

Jedan od projekata koji upravo realiziramo jest opremanje broda za borbu protiv onečišćenja i nadamo da ćemo uz pomoć EU dobiti suvremenu opremu za borbu s naftnim mrljama. Kad govorimo o prioritetima, borba protiv takve vrste potencijalne ugroze ili prijetnje je među najvišim prioritetima

RAZGOVOR

se protokoli nastoje učiniti efikasnima, a razmjena podataka treba biti brza i u realnom vremenu. Nastoji se da praktički svi vide sve, što znači da istodobno, neposrednom suradnjom, zajednički možemo znatno ranije identificirati potencijalne probleme. Oba ova područja (zajedničko školovanje mornaričkog kadra i stvaranje zajedničke situacijske slike na moru), osim regionalnih inicijativa, predmet su i zajedničkih napora razvijanja sposobnosti na razini Europske unije, u sklopu inicijative Pooling and Sharing.

Kakva su dosadašnja iskustva i budući planovi za sudjelovanje pripadnika HRM-a u međunarodnim mirovnim operacijama?

HRM, u skladu s vlastitim sposobnostima i mogućnostima, nastoji aktivno sudjelovati u međunarodnim operacijama. Nažalost, mi u ovom trenutku nemamo brodove koji bi mogli ići na otvorena mora i oceane i tako sudjelovati u borbama protiv pirata i sl. Ali već gotovo tradicionalno šaljemo ljudе u Zapovjedništvo pomorske operacije Atalanta, a kad god nam se pruži prilika i naše mlade časnike na brodove koji su u području operacije.

Usporedno s time HRM i neki drugi dijelovi Oružanih snaga pripremaju se za mogućnost sudjelovanja u aktivnostima autonomnih timova koji bi štitili civilne brodove od napada pirata. Brodovi su to UN-a koji pod okriljem operacije Atalanta doveće pomoći, prije svega hranu, u Somaliju u sklopu tzv. World Food Programa. Naoružani timovi koji čuvaju brodove pokazali su se kao izuzetno efika-

sna mjera u borbi protiv pirata, i do sada ni jedan brod koji je štićen na taj način nije otet. Takav tim je mnogo racionalniji i isplativiji nego jedna velika fregata koja kao pratrna štiti takve brodove. Potražnja za takvim timovima je golema. Hoće li se i kada Hrvatska uključiti politička je odluka, a do tada je na nama vojnicima da se spremamo za takvu moguću opciju. U svakom slučaju, mi vjerujemo da ćemo do kraja ove godine biti uvježbani i organizacijski spremni za preuzimanje takve zadaće. U skladu s time, tijekom ovogodišnje ASDA-e, izložbe koja se organizira u Splitu, održat ćemo jednu pokaznu vježbu koja prikazuje zadaće sličnog aspekta. Vježbu ćemo provesti zajedno sa specijalnim snagama, i ako ne u svim, a onda bar u nekim elementima, ona će dati naznaku o kakvoj je prirodi operacije riječ.

Što za Hrvatsku ratnu mornaricu i opseg njezinih zadaća znači skorašnji ulazak RH u EU?

Da podsjetim, granice države prostiru se 12 milja od obale ili od crte unutarnjih morskih voda. Crti teritorijalnih voda na moru je gotovo isto što i granica na kopnu i ona označava područje suverenosti države. Ulaskom Hrvatske u EU granice Hrvatske na moru postaju granice Europske unije i sigurno je da će Hrvatska, a time i HRM, biti pod posebnim povećalom u nadzoru tih granica. Hrvatska neće odmah postati dio Šengenske zone, nego će biti u svojevršnom razdoblju promatranja i pripreme za ulazak u taj sustav. Istdobro Hrvatskoj je u interesu da što prije uđe u Šengensku zonu, a samim time bit će za sve nas, za sve institucije koje se bave sigurnošću na moru i nadzorom morskih granica, cilj da što bolje ispunimo zadaće koje se pred nas postavljaju.

Kakav HRM trebamo u budućnosti?

U skladu s našim važećim zakonima i strateškim dokumentima, osim klasičnih zadaća obrane države i odvraćanja napada s mora, sudjelovanje u kreiranju međunarodnog mirnog okružja, kao i pomoći civilnim institucijama naše su temeljne zadaće. Svakodnevnim aktivnostima obuke i vježbi HRM nastoji održati visoku razinu spremnosti za te zadaće, te nam je to jedan od najvažnijih kontinuiranih prioriteta.

Uz te, nazovimo ih tradicionalne zadaće, u sljedećih nekoliko godina naši će prioriteti sigurno biti jačanje sposobnosti HRM-a, unutar toga i Obalne straže, za sve zadaće nadzora mora, granice na moru, sigurnosti na moru, očuvanja okoliša i sl. Vlada je odobrila i upravo je u tijeku projekt izgradnje pet novih brodova, prije svega za zadaće Obalne straže. Tim ćemo brodovima znatno unaprijediti sposobnosti Obalne straže za sve zadaće nadzora mora, jačanja sigurnosti plovidbe, zaštite okoliša i provođenje jurisdikcije u našoj zoni odgovornosti na moru. HRM se treba razvijati kao moderna mornarica, u mjeri u kojoj ona to može biti. Mornarica koja je zaista sposobna obavljati svoje zadaće, odgovarati svim potrebama koje pred nju i država i društvo stavljuju, sposobna obraniti državu, sposobna nadzirati njezine morske granice i more, sposobna pružati pomoći i drugim institucijama na moru. Takva mornarica nužno zahtijeva i velika novčana sredstva i školovanje ljudi. U izgradnji takve mornarice mi ne možemo pobjeći od naše realnosti, moramo spoznati koji su domeni ovog društva, a mornarica mora biti onakva kakvu si ovo društvo može priuštiti. To je izazov koji ne samo ja, nego i moje kolege u HKoV-i i HRZ-u osjećamo, i na njih moramo odgovoriti.

Najveći izazov pred HRM-om sada je izrada novog dugoročnog plana razvoja u kojem ćemo svi zajedno morati odgovoriti na pitanja kakve Oružane snage, kakav HRM želimo imati i naravno, kakav si možemo priuštiti. Ta su pitanja iznimno složena, zahtijevat će detaljne analize, racionalno razmišljanje i ponekad možda i teške odgovore, ali sve ono što zamislimo mora biti realno i provedivo. Nema smisla raditi dugoročni plan želja, nego moramo napraviti plan koji svi skupa možemo i realizirati. ■

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN, Josip KOPI

VIJESTI

"Vaši su vojnici, mornari i časnici profesionalni, sposobni i vrlo korisni NATO-u", rekao je admiral Stavridis ističući iznimski doprinos Hrvatske u savezničkim operacijama u Afganistanu, na Kosovu i drugdje...

VRHOVNI ZAPOVJEDNIK SAVEZNIČKIH SNAGA ZA EUROPУ U HRVATSKOJ

Vrhovni zapovjednik Savezničkih snaga za Europu, admirал James G. Stavridis, u sklopu službenog posjeta Republici Hrvatskoj sastao se 18. veljače s ministrom obrane RH Antom Kotromanovićem, nakon čega je posjetio Hrvatsko vojno učilište i održao predavanje predstavnicima MORH-a, OSRH, te dječatnicima HVU-a i polaznicima vojnih škola. Na predavanju su, između ostalih, bili načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić, pomoćnica glavnog tajnika NATO-a Kolinda Grabar Kitarović, vojni predstavnik RH pri NATO-u i EU-u general-bojnik Mirko Šundov, ravnatelj HVU-a general-pukovnik Slavko Barać i

Načelniku GS OSRH general-pukovniku Dragi Lovriću admiralu Stavridis uručio je američko odlikovanje - Medalju za zasluge Sjedinjenih Američkih Država (Legion of Merit). Vojna je to nagrada OS SAD-a koja se dodjeljuje za osobite zasluge i postignuća u radu te besprjekorno obnašanje dužnosti

U sklopu službenog posjeta Republici Hrvatskoj admiral James G. Stavridis sastao se s ministrom obrane RH Antom Kotromanovićem

sukoba i ljudskih žrtava, naglasio je. U kratkoj izjavi nakon predavanja general Lovrić je zahvalio admiralu Stavridisu na posjetu i istaknuo da su, tijekom razgovora admirala s predstavnicima RH i OSRH, dotaknuta sva pitanja bitna za NATO i RH, kao i ona o situaciji i suradnji u regiji te o Afganistanu nakon 2014. godine. Admiral Stavridis je istaknuo iznimski doprinos Hrvatske u savezničkim operacijama u Afganistanu, na Kosovu i drugdje. "Vaši su vojnici, mornari i časnici profesionalni, sposobni i vrlo korisni NATO-u", rekao je. Tijekom raz-

drugi. Tijekom predavanja "Sigurnost u 21. stoljeću", admiral Stavridis je istaknuo da u svijetu danas postoje mnogi izazovi međunarodnoj sigurnosti: ratovi, krizna žarišta, terorizam, ekstremizam, krijumčarenje ljudi i droga, cyber prijetnje i drugi. Ti izazovi su sve kompleksniji i tehnički napredniji. NATO sa svojim saveznicima može odgovoriti na njih samo suradnjom i razumijevanjem, povezivanjem, "gradnjom mostova". To je ključno za globalnu sigurnost u 21. stoljeću. Prošlo stoljeće karakterizirale su podjele i gradnja zidova, zato je i bilo toliko puno

Admiral Stavridis održao je na HVU predavanje na temu "Sigurnost u 21. stoljeću"

govora s predsjednikom Josipovićem, istaknuto je da Hrvatska i NATO uvek mogu računati jedan na drugoga kao na pouzdane saveznike, zaključio je zapovjednik Savezničkih snaga za Europu. U sklopu službenog posjeta u vojarni "Tuškanac" su održani stožerni razgovori tijekom kojih su razmijenjena mišljena o najvažnijim područjima suradnje OSRH i NATO-a, s naglaskom na operacije potpore miru pod vodstvom NATO-a u kojima sudjeluju i Oružane snage RH, te o situaciji u jugoistočnoj Europi i ulozi NATO-a i Hrvatske u jačanju sigurnosti i povjerenja u regiji te nastavku politike "proširenja i otvorenih vrata" NATO-a prema zemljama u regiji. Tom prigodom je admiral Stavridis uručio načelniku Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske general-pukovniku Drago Lovriću američko odlikovanje - Medalju za zasluge Sjedinjenih Američkih Država (Legion of Merit). Vojna je to nagrada američkih Oružanih snaga koja se dodjeljuje za osobite zasluge i postignuća u radu te besprjekorno obnašanje dužnosti. Medalja se dodjeljuje i pripadnicima OS SAD-a kao i vojnim i političkim osobama stranih zemalja. ■

Uoči predstavljanja Plana nabave za 2013., ministar Kotromanović je istaknuo da MORH, prije svega, želi biti transparentan i otvoren

Domagoj VLAVOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

AKTUALNO

Koncept Plana nabave organiziran je tako da uklanja mogućnost da MORH potroši više proračunskih sredstava od predviđenih, a osigurava također učinkovitost i transparentnost nabave, a u povjerenstvima za nabavu ne mogu sudjelovati osobe koje su sudjelovale u izradi zahtjeva za nabavu i planiranju finansijskih sredstava...

TRANSPARENTNO I OTVORENO O PLANU NABAVE ZA 2013.

U Časničkom domu Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" 20. je veljače održan radni sastanak predstavnika Ministarstva obrane RH i Glavnog stožera OSRH s članovima Odbora za obranu Hrvatskog sabora te Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije Hrvatskog sabora. Glavna tema sastanka bila je predstavljanje Plana nabave MORH-a za 2013. godinu, a održana je i rasprava o paketu zakona vezanih uz djelokrug rada MORH-a čije je donošenja u tijeku.

MORH i OSRH su na sastanku predstavljali ministar Ante Kotromanović, zamjenica ministra Višnja Tafra, zamjenik načelnika GS OSRH kontraadmiral Ante Urlić i drugi. Odbor za obranu predvodio je predsjednik Tomislav Ivić, a Nacionalno vijeće predsjednik Vladimir Šeks. Sastanku je nazočio i savjetnik Predsjednika RH za obranu Zlatko Garelić.

Uoči predstavljanja Plana nabave za 2013., ministar Kotromanović je istaknuo da MORH, prije svega, želi biti transparentan i otvoren. U izradi Plana MORH se koordinirao sa strukom, tj. Glavnim stožerom OSRH, a zanimljivo

je da je Plan za tekuću godinu prvi put izrađen tijekom prošle godine. Ministar je istaknuo da MORH svakako želi u većoj mjeri uključiti mišljenje Saborskog odbora za obranu u realizaciju i praćenje procesa nabave.

Načelnik Samostalnog sektora za javnu nabavu MORH-a Branko Pribolšan predstavljajući koncept Plana nabave rekao je da je on organiziran tako da uklanja mogućnost da MORH potroši više proračunskih sredstava od predviđenih. Plan također osigurava učinkovitost i transparentnost nabave, a u povjerenstvima za nabavu ne mogu sudjelovati osobe koje su sudjelovale u izradi zahtjeva za nabavu i planiranju finansijskih sredstava.

Sukladno Planu nabave ove je godine za sredstva za materijalno zbrinjavanje, koje obuhvaća Plan, predviđena 1,741 milijarda kuna od ukupnog proračuna MORH-a (4,78 milijardi kuna). U tom su iznosu rezervirana sredstva koja se odvajaju na temelju višegodišnjih ugovora (27%), predmeti nabave koji će se sklopiti s poznatim partnerima, poput ZTC-a, Pletera, tvrtki koje pružaju komunalne usluge i sl. (16%), predmeti nabave s oznakom tajnosti (9%), predmeti kategorije po zakonima i uredbama o javnoj nabavi (43%) i predmeti nabave u doradi, koji još nisu kompletni (5%). Govoreći o predmetima s oznakom tajnosti, koji izazivaju posebno zanimanje, Pribolšan je istaknuo da su oni većinom dogovoreni u prethodnim razdobljima. No iznos koji se za njih odvaja nastojiće se smanjiti na najmanju moguću mjeru. To je već učinjeno: u 2011. godini je iznosio oko 887 milijuna kuna, u 2012. oko 840 milijuna kuna, a u ovoj će godini biti tek nešto više od 154 milijuna kuna. U te predmete ulaze usluge i dijelovi za održavanje BOV-ova i bespilotnih letjelica, oprema za električno izviđanje, NBK oprema, jurišna puška i dodatna oprema, ubojna sredstva-streljivo, transmisijski vodovi, održavanje bojnih komunikacija, remont mina, remont brodova, zbrinjavanje UbS-a i posebna oprema za specijalne postrojbe. Na kraju predstavljanja Pribolšan je naveo najbitnije projekte nabave u 2013. godini: oni će biti vezani uz višenamjenske borbene avione, obalni ophodni brod, helikoptere, protupožarni avion Air Tractor, završnu fazu projekta BOV, izgradnju skladišta UBS-a, smještajnih objekata i kuhičine Zemunik, autonomno podvodno vozilo, borbenu odoru, industrijsko zbrinjavanje UbS-a i mirovne misije. Prije tri dana utvrđena je tehnička dokumentacija za borbeni avion, rekao je načelnik Sektora za javnu nabavu. ■

Radnom sastanku nazočili su članovi Odbora za obranu Hrvatskog sabora te Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije Hrvatskog sabora

Najbitniji projekti nabave u 2013. godini bit će vezani uz višenamjenske borbene avione, obalni ophodni brod, helikoptere, protupožarni avion Air Tractor, završnu fazu projekta BOV, izgradnju skladišta UBS-a, smještajnih objekata i kuhičine Zemunik, autonomno podvodno vozilo, borbenu odoru, industrijsko zbrinjavanje UbS-a i mirovne misije. Prije tri dana utvrđena je tehnička dokumentacija za borbeni avion, rekao je načelnik Sektora za javnu nabavu. ■

"Nova će skladišta biti kvalitetnija i podići će sigurnost građana", rekao je u izjavi za medije ministar Kotromanović

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

U 2013. godini planirana je izgradnja pet novih skladišta UbS-a, u postojećim skladišnim kompleksima OSRH za što je osigurano oko 20 milijuna kuna. Izgradnjom novih kapaciteta provest će se radovi i na podizanju sigurnosti postojećih skladišnih građevina odnosno kompleksa...

PREDSTAVLJANJE PROJEKATA IZGRADNJE NOVIH SKLADIŠTA UBS-a

Izaslanstvo Ministarstva obrane RH i Oružanih snaga RH na čelu s ministrom obrane Antom Kotromanovićem i zamjenikom načelnika GS OS RH kontraadmiralom Antom Urlićem 15. je veljače posjetilo grad Daruvar i vojnoskladišni kompleks "Hrvatski ždral" u Doljanima.

Na sastanku s daruvarskim gradonačelnikom Daliborom Rohlikom i suradnicima razgovaralo se o projektu gradnje sedam novih objekata u sklopu kompleksa u Doljanima. Nakon obilaska nekoliko objekata vojnoskladišnog kompleksa "Hrvatski ždral", u pratrni zapovjednika ZZP-a general-bojnika Mate Ostovića, izaslanstvima su predstavljeni projekti izgradnje novih skladišta UbS-a za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske. "Nova će skladišta biti kvalitetnija i podići će sigurnost građana", rekao je u izjavi za medije ministar Kotromanović. "Skladišta će biti potpuno u skladu s NATO standartima, sigurna i autonomna", dodao je najavivši da će izgradnja početi tijekom ove godine pošto budu ispunjeni svi preduvjeti. Ministar Kotromanović je rekao da MORH podupire projekt lokal-

ne samouprave kojim će mjesto Doljani biti priključeno na vodovodnu mrežu. U 2013. godini planirana je izgradnja pet novih skladišta UbS-a, u postojećim skladišnim kompleksima OSRH za što je osigurano oko 20 milijuna kuna. Izgradnjom novih kapaciteta provest će se radovi i na podizanju sigurnosti postojećih skladišnih građevina odnosno kompleksa.

U ovoj je godini također planirano napuštanje četiri neperspektivna vojnoskladišna kompleksa: VSK "Jamadol" u Karlovcu, "Velebit -3" u Delnicama, VSK "Čerkezovac" Dvor i VSK "Gronmačnik" u Slavonskom Brodu.

Aktivnosti u 2013. dio su planiranog projekta izgradnje sedam novih ukopanih građevina u sklopu vojnoskladišnog kompleksa "Hrvatski ždral" Doljani te 13 novih skladišnih ukopanih građevina u sklopu vojnog vježbališta "Eugen Kvaternik" Slunj. Izgradnja svih planiranih objekata planirana je višegodišnjim financiranjem u idućih 6-7 godina, a procjena konačnih troškova gradnje i opremanja je u tijeku. Za izgradnju u VSK "Hrvatski ždral" Doljani planira se utrošiti ot-

Novi skladišni kapaciteti, tipski armirano-betoniski poluukopani skladišni objekti pridonijet će većoj sigurnosti i kvaliteti skladištenja UbS-a, sukladno propisima o čuvanju opasnih tvari EU. Povećat će se sigurnost skladišnih kompleksa, smanjiti mogućnost nastanka izvanrednih dogadaja, povećati sigurnost područja u kojem se skladišta nalaze, smanjiti zona opasnost za stanovništvo, infrastrukturu, biljni i životinjski svijet

prilike 40.000.000,00, a za izgradnju novih skladišnih građevina u sklopu VV "Eugen Kvaternik" Slunj oko 70.000.000,00 kn.

Inače, na području RH trenutačno se nalazi 20 vojnoskladišnih kompleksa UbS-a. Dugoročnim planom planira se smanjenje na tri perspektivne lokacije, uz Doljane i Slunj to je i Trbounje "Potkop kod Drniša. U taj je kompleks u posljednjih nekoliko godina (od 2009. – 2012.) investirano oko 30 milijuna kuna čime je izgrađeno sedam novih objekata.

VSK "Borik" u Velikoj Buni služiće kao distribucijsko skladište za prijam i otpremu UbS-a. Izgradnjom novih skladišnih kapaciteta i napuštanjem neperspektivnih VSK-a doći će do smanjenja broja lokacija skladišta, čime će se postići uštede (komunalna naknada, vodna naknada i sl., te čuvanje i obilazak). ■

Trenutačno u OSRH ima oko 17 000 tona neperspektivnog UbS-a (konvencionalno neperspektivno streljivo i eksplozivne naprave). Riječ je o potpuno stabilnom i sigurnom UbS-u koji se čuva u postojećim skladišnim kompleksima, sukladno propisima o čuvanju opasnih tvari određene skupine spajivosti. Oružane snage razvile su sposobnosti unutarnjeg i vanjskog balističkog ispitivanja UbS-a, laboratorijskog ispitivanja kemijske postojanosti baruta te provode 100 % specijalistički nadzorno-tehnički pregled UbS-a kako bi se osiguralo njegovo sigurno skladištenje, čuvanje i održavanje UbS-a tj. sustav nadzora ispravnosti i upravljanja strateškim pričuvama UbS-a. Navedeni sustav podrazumijeva periodični pregled ispravnosti UbS-a.

VIJESTI

SASTANAK MINISTARA OBRANE ZEMALJA ČLANICA EU U DUBLINU

Zamjenica ministra obrane RH Višnja Tafra sudjelovala je 12. i 13. veljače u Dublinu u Irskoj na sastanku ministara obrane zemalja članica Europske unije. Na sastanku se raspravljalo o daljem razvoju obrambenih sposobnosti, mogućnosti razvoja i financiranja obrambenih projekata putem Europskih strukturnih fondova te povezivanja obrambenog sektora s industrijskom i znanstvenom zajednicom s ciljem razvoja sposobnosti za civilnu i vojnu namjeru. Bilo je riječi i o dvije tekuće operacije Europske

unije, pomorskoj operaciji EU NAVFOR Somalija ATALANTA te obučnoj misiji za somalijske sigurnosne snage EU TM Somalija. Obje su operacije dio sveobuhvatnog pristupa Europske unije u suočavanju s postojećim izazovima na Rogu Afrike. Posljednji dio sastanka bio je posvećen jačanju partnerstva s Ujedinjenim narodima u vođenju mirovnih operacija te modalitetima kojima bi se osnažila suradnja UN-a i Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije.

Predstavnici Japanske ratne mornarice posjetili HRM

Zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, komodor Robert Hranj sastao se s predstvincima Japanske ratne mornarice koji su od 13. do 15. veljače boravili u Splitu, a koje je predvodio načelnik Stožera Divizijuna za obuku Japanske ratne mornarice kapetan bojnog broda Masahiko Hoshino. Na radnom sastanku razgovaralo se o posjetu brodova Japanske ratne mornarice Hrvatskoj ratnoj mornarici koja je planirana u rujnu ove godine a koja će obilježiti dvadesetu obljetnicu dobrih odnosa dviju zemalja. Komodor Hranj istaknuo je da se dugogodišnja uspješna suradnja dviju mornarica temelji na razmjeni znanja i iskustava te se očekuje njezin nastavak i u budućim projektima.

OJI

POTPISAN MEMORANDUM O ŠKOLOVANJU S KANADOM

U nastupnom posjetu u MORH-u boravio je 13. veljače kanadski vojni izaslanik u Republici Hrvatskoj, brigadir Antonio Battista, kojeg je uime pomoćnika ministra za obrambenu politiku MORH-a primio načelnik Sužbe za međunarodnu bilateralnu i regionalnu suradnju Boško Rotim. Susretu su nazočile i pomoćnica ministra obrane za ljudske resurse Sunčana Vukelić i kanadska veleposlanica u Hrvatskoj Louise LaRocque. Tom prigodom potpisani su Memorandum o suglasnosti MORH-a i Ministarstva narodne obrane Kanade o kanadskom programu vojne obuke i suradnje (Military Training and Cooperation Programme - MTCP), a što je nastavak višegodišnje suradnje na području izobrazbe i obuke, započete potpisivanjem Memoranduma 2006. godine. Tijekom susreta je istaknuto kako Republika Hrvatska izrazito cijeni kanadsku potporu u razvoju sposobnosti OSRH za rad i interoperabilnost u NATO strukturama, ponajprije u školovanju naših časnika kroz kanadski MTCP, a istaknute su i dobre i prijateljske veze Kanade i Hrvatske, te bliska suradnja u NATO-u u pogledu globalne i regionalne sigurnosti, a osobito angažman u Afganistanu kao jedan od vanjskopolitičkih prioriteta objiju zemalja.

OJI

Veleposlanik RH u Izraelu posjetio pripadnike 10. HRVCON-a u misiji UNDOF

Veleposlanik RH u Izraelu Pjer Šimunović posjetio je 11. veljače 10. hrvatski kontingenat mirovne misije UNDOF na Golanskoj visoravni, misije UN-a koja djeluje na području izraelsko-sirijske crte razgraničenja nakon Jomkipurskog rata.

U kampu Ziouani, na izraelskoj strani crte razgraničenja, veleposlanik Šimunović održao je sastanak sa zapovjednikom UNDOF misije, indijskim general-bojnikom Iqbalom Singh Singhom, načelnikom Stožera misije brigadirom Cirilitom Sobejanom i zapovjednikom austrijske bojne pukovnikom Paulom Schneiderom u sklopu kojeg djeluje i satnija 10. hrvatskog kontingenta, na čelu sa zapovjednikom 10. HRVCON-a bojnikom Milom Vukičevićem. Tijekom posjeta priređeno je i neformalno druženje s dijelom pripadnika hrvatskog kontingenta, čija je zona odgovornosti sa sirijske strane crte razgraničenja.

U razgovorima s visokim časnicima UNDOF-a razmijenjena su mišljenja oko sve napetije političko-sigurnosne situacije na području Golanske visoravni, u Siriji i cijeloj regiji općenito. I glavni zapovjednik general-bojnik Singh Singh i zapovjednik AUSBATT-a Schneider istaknuli su veliki doprinos hrvatskog kontingenta cijeloj misiji, posebno ističući njihovu visoku profesionalnost. General Singha je istaknuo kako su glavni motivi UNDOF-ove misije na Golanskoj visoravni transparentnost i nepristrandost u djelovanju.

Hrvatski veleposlanik istaknuo je važnost koju Hrvatska pridaje svom doprinosu svjetskom miru i sigurnosti sudjelovanjem u mirovnim operacijama diljem svijeta, što je ujedno i prepoznatljivi dio njezine vanjske politike i razvoja njezinih Oružanih snaga.

Trenutačno u misiji UNDOF sudjeluje 97 pripadnika OSRH, a najveći broj, njih 76, čine 3. satniju koja je pod zapovjedništvom austrijske bojne. Ostali pripadnici raspoređeni su na dužnosti u Zapovjedništvu misije UNDOF.

M.V.

POČAST LEGENDARNOM TIGRU DAMIRU TOMLJANOVIĆU GAVRANU

U Krivom Putu kod Senja 17. veljače obilježena je 19. godišnjica pogibije heroja Domovinskog rata Damira Tomljanovića - Gavrana, najmlađeg pukovnika Hrvatske vojske i legendarnog zapovjed-

nika 2. pješačke bojne 1. gardijske brigade Tigrovi. Gavran je poginuo na vrletima Velebita gdje su njegovi suborci držali položaje strateški važnog područja za obranu a kasnije i za oslobođanje domovine. Bio je istinski domoljub, koji je svojom hrabrošću, odlučnošću, vjerom i dobrotom ulijevao sigurnost i snagu svojim suborcima. Uz Gavranove najmilije i brojne mještane na komemoraciji su počast junaku došli odati izaslanstvo OSRH i MORH-a, Udruga ratnih veterana 1. gardijske brigade Tigrovi, Udruga Tigar 90/91 Rakitje, zbor Udruga veterana gardijskih postrojbi, Udruga specijalne policije, Udruga pripadnika Središta gardijskog za specijalističku obuku dočasnika "DT Gavran", Udruga izviđača "DT Gavran" te brojni suborci. "Danas se s ponosom prisjećamo našeg Tigra Damira Tomljanovića Gavrana. Želio je Damir dati svoj doprinos onako kako je hrvatski čovjek kroz stoljeća želio i nadoao se, a upravo je naš naraštaj dobio tu priliku. Pozivam vas da očuvamo sjećanje na našeg Gavrana, na sve naše žrtve, na našu snagu i zajedništvo, jer djela naših poginulih, ranjenih i nestalih branitelja poruka su i putokaz budućim naraštajima kako se voli i brani jedina nam domovina", rekao je na komemoraciji predsjednik Udruge ratnih veterana 1. gardijske brigade Tigrovi, brigadni general u mirovini Tomo Medved.

Članovi Udruge pripadnika Središta gardijskog za specijalističku obuku dočasnika "Damir Tomljanović - Gavran", Gavranovi suborci i predstavnici braniteljskih udruga Zadarske županije i Grada Zadra zapalili su svijeće na krivoputskom trgu ispred spomen-obilježja Gavranu. Nakon komemoracije u župnoj crkvi Gospe Snježne održana je misa zadušnica koju je predvodio vojni kapelan don Milenko Majić a na kojoj su između ostalih bili i generali Mladen Markać i Josip Lukić te stožerni brigadir Zdravko Andabak.

OJI

SEMINAR O OBRAMBENOJ ODGOVORNOSTI

U RACVIAC-u – Središtu za sigurnosnu suradnju završio je dvodnevni seminar pod nazivom "Obrambena odgovornost u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije". Treća u nizu aktivnosti koje se bave temeljima reforme sigurnosnog sektora okupila je više od 30 sudionika, predstavnika ministarstava obrane i vanjskih poslova uključenih u obrambenu politiku i planiranje, predstavnike parlamentara i parlamentarnih odbora za obranu, kao i predstavnike akademске zajednice, te nevladine organizacije i institucije iz regije i šire. Svrha seminara bila je predstaviti ulogu nacionalnih obrambenih sustava

u Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Europske unije, posebice u kontekstu ekonomski i finansijske krize i smanjenja obrambenog proračuna.

Otvaramoći seminar Boris Blažeković, voditelj izaslanstva Hrvatskog sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a, i direktor RACVIAC-a, veleposlanik Branimir Mandić, istaknuli su važnost odgovornosti kao prijekopotrebnog koncepta, koji je, ako se primjenjuje, mjera štednje jer smanjuje rizik političke i ekonomske korupcije i omogućuje uporabu nacionalnih resura na najbolji mogući način. Seminar je nastavljen predavanjima o kodeksu

ponašanja Europske agencije za obranu i njegovu utjecaju na povećanje transparentnosti. Potom su elaborirani koncepti horizontalne i vertikalne odgovornosti u sustavu obrane te mehanizmi odgovornosti koji se primjenjuju kod raznih aktera sigurnosnog sektora kao i njihove slabosti i prednosti. Seminar je otvorio i neka nova pitanja koja se tiču odgovornosti u sustavu obrane i poslužio kao izvrsna platforma za razmjenu informacija i mišljenja između nazočnih sudionika, predstavnika obrambenog sektora, nevladinih organizacija i akademске zajednice.

MČ

"PRAVI PROFESIONALAC VOJNIK I DOČASNIK JE ONAJ KOJI SVOJOM SAMOINICIJATIVNOŠĆU POTIČE SVE OSTALE DA UČINE I VIŠE OD ONOGA ŠTO SE OD NJIH TRAŽI", ISTAKNUTO JE TIJEKOM DODJELE NAGRADA KOJE SU UJEDNO I DOKAZ DA SE KVALITETAN RAD UNUTAR OSRH PREPOZNAJE

**SKUPNIK DRAGAN LOVRIĆ,
dočasnik mjeseca siječnja**

"Ovoga priznanja ne bi bilo bez doprinosa mojih kolega, osjećaj je poseban, predstavljam svoju granu i postrojbu. Svaki obavlja svoj dio posla, ali po potrebi svi nadopunjavamo jedni druge. Posada broda mora tako funkcionirati. Evo, ja sam električar, pokrivam brod od vrha do dna, od prova do krme. Mislim da dočasnici moraju biti primjer svima: časnicima, mornarima i vojnicima. Glavna motivacija za rad? Da na brodu sve bude u redu, da bude što bolji. Tako će za mene biti i nakon ovog proglašenja, nema nikakvih promjena".

SKUPNIK DRAGAN LOVRIĆ DOČASNIK I VOJNIK

Izbor vojnika i dočasnika mjeseca nova je inicijativa koja će sigurno dati snažan pečat 2013. kao godini koja je službeno proglašena Godinom vojnika i dočasnika. No inicijativa nije samo simbolične naravi. Skupnika Lovrića i razvodnika Fijalu za najbolje su predložili prvi dočasnici njihovih postrojbi uz suglasnost zapovjednika grana. Za dočasnika i vojnika mjeseca potvrđio ih je Dočasnički odbor na razini OSRH. Trebali bi biti motivacija svim svojim kolegama. Ne zato što su 22. veljače od načelnika GS OSRH general-pukovnika Lovrića dobili simbolične nagrade, nego zato što su dokaz da se kvalitetan rad unutar OSRH prepozna-

je. Nadalje proglašenje pokazuje prvim dočasnicima postrojbi da kvalitetnim praćenjem rada mogu promovirati svoju postrojbu i ljude na razini koja obavlja iznimno velik posao. Sve bi to trebalo pomoći općenitom podizanju kvalitete obuke, rada, tjelesne spremnosti, svih temeljnih vojnih vještina, kaže prvi dočasnici GS OSRH časnički namjesnik Davor Petek uime inicijatora proglašenja, Dočasničkog zabora. Komentirajući zasluge zbog kojih je dvojac nagrađen, Petek je istaknuo da je "pravi profesionalac vojnik i dočasnik onaj koji svojom samoinicijativnošću potiče sve ostale da učine i više od onoga što se od njih traži".

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

**RAZVODNIK VACLAV FIJALA,
vojnik mjeseca siječnja**

"Kad je trebalo zapeti, zapeo sam. Nisam spavao više od pedeset sati, nije bilo praznog hoda. Snijeg je padao bez prestanka, a tehnika se kvarila. Uspjeli smo i vojarna je mogla normalno funkcionirati. Osamnaest sam godina u vojski i čovjek se navikne na brz tempo rada, pa sam radio vođen automatizmom. Sigurno mi tada nije mi padalo na pamet da ću postati vojnik mjeseca".

I RAZVODNIK VACLAV FIJALA MJESECA SIJEČNJA

Uoči dodjele general Lovrić je, čestitajući dvojici najboljih, potvrdio značenje vojnika i nižih razina dočasnika za cijelokupni sustav. "OSRH su kao sat, ako ne funkcioniра svaki, pa i najmanji zupčanik, dolazi do problema," rekao je načelnik. Tko su ljudi koji su obilježili prvi mjesec u Godini vojnika i dočasnika? Skupnik Dragan Lovrić je rođen 1985. u Splitu, a u OSRH je od 2005. Karijeru je započeo u 4. gardijskoj brigadi, a nastavio u HRM-u. Danas je voditelj brodskog elektroenergetskog odjeljka na R-TOP 42. Od početka iskazuje visoku razinu odgovornosti prema svom pozivu. To je do izražaja osobito došlo tijekom prošlog mjeseca, kada je prilikom angažmana na tehničkom odr-

žavanju borbenih sustava, samoinicijativno pomogavši kolegama, pokazao visoku razinu znanja i sposobnosti.

Razvodnik Vaclav Fijala rođen je 1975. u Zagrebu, a u OSRH -u je od 1995. U biografiji su mu dužnosti u 2. gardijskoj brigadi i u Protuzračnoj obrani. Sada je vozač u Bojni NBKO HKoV-I. Istaknuo se tijekom otklanjanja posljedica velikih siječanskih snježnih padalina, kada je neprekidno radio bez odmora od 13. do 15. siječnja. Svojom je snalažljivošću, sposobnošću i samoinicijativom, bez obzira na tehničke i vremenske neprilike, osigurao uvjete za nesmetan život, rad, opskrbu i boravak u vojarni "Pukovnik Milivoj Halar" u Dugom Selu. ■

 VOJNI POLIGON "CEROVAC"

OBUCI JE PRISTU-
PILO 23 ODABRA-
NIH POLAZNIKA IZ
RAZNIH POSTROJ-
BI OSRH. ZA NJIH
SE BRINULO PET
ISKUSNIH
INSTRUKTORA IZ
INŽENJERIJSKE
PUKOVNIJE
ZOD-A. NAKON
TEORETSKOG
DIJELA U VO-
JARNI "KAMEN-
SKO" USLIJEDIO
JE ZAHTJEVNJIJI
PRAKTIČNI DIO
NA INŽENJERIJ-
SKOM POLIGONU
"CEROVAC"...

OBUKA ZA OBUCAVATELJA ZA BORBU PROTIV

Instruktori i demotimovi Pukovnije izlažu polaznike stalnim provjera-ma. Opasnost je uglavnom nevidljiva, kobni IED može biti gruda blata ili jedva vidljiv grm. Oči i uši stalno su napeti, opasnost treba zapaziti, o njoj treba izvijestiti ostale, osigurati ljudе i područje...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

S obzirom na to da su zloglasne improvizirane eksplozivne naprave (IED) možda i najveća prijetnja za vojnike u suvremenim oblicima ratovanja, ali i u mirovnim misijama u kriznim žarištima, OSRH nastoji posvetiti što veću pozornost obuci u borbi protiv njih (C-IED). S njome, u raznim oblicima, mora biti upoznato što više pripadnika OSRH. Naravno, Inženjerijska pukovnija ZOD-a glavni je izvor znanja i kapaciteta OSRH kad je riječ o borbi protiv improviziranih eksplozivnih naprava. Opća obučenost pripadnika OSRH o IED-ima je zasigurno na visokoj razini, no za pozitivne pomake uvijek ima mjesta, posebno kad se uzme u obzir asimetričnost "proizvodnje" IED-ova. Jedan od alata koji bi mogao pridonijeti da C-IED u raznim oblicima dođe u više postrojbi i na više razina jest nova pilot-obuka u organizaciji Satnije za obuku Inženjerijske pukovnije. Riječ je o Obuci obučavatelja za C-IED, ljudi koji bi stečena znanja trebali primjenjivati u obuci pripadnika svojih postrojbi.

Obuci je pristupilo 23 odabralih polaznika iz raznih postrojbi OSRH. Za njih se brinulo pet iskusnih instruktora. Od dvotjedne obuke (11.- 22. veljače), teoretski dio u vojarni "Kamensko" bio je samo 14 sati. Naglasak je bio na praktičnom dijelu, na inženjerijskom poligonu "Cerovac". "Pukovnija je angažirala svoje najbolje instruktore, ljudi koji imaju potrebnu sposobljenost i certifikate, te iskustvo iz OSRH, ali i međunarodnih misija", ističe zapovjednik obuke i Satnije za obuku poručnik Robert Perijević. IED je vrlo bitna tema u pukovniji, u nju stalno stižu novosti o IED-u u raznim kriznim žarištima, kako od pripadnika OSRH u misijama tako i iz NATO-a. Na međunarodnim se iskustvima pripadnika OSRH i temelji program ove obuke, ističe poručnik. Pripadnici Obučne satnije obučavaju, ali i sami uče i obnavljaju znanja svaki dan. Kako praktična obuka izgleda izbliza vi-

djeli smo na poligonu "Cerovac", koji nudi sve potrebne uvjete za obuku. Polaznici su podijeljeni u timove i izmjenjuju se u raznim ulogama. Nastupaju pješice ili u terenskim vozilima. Težak, snježni teren dobar je za obuku, za koju je poželjno da bude što teža i nepredvidljivija. Instruktori i demotimovi Pukovnije izlažu polaznike stalnim provjera-ma. Opasnost je uglavnom nevidljiva, kobni IED može biti gruda blata ili jedva vidljiv grm. Oči i uši stalno su napeti, opasnost treba zapaziti, o njoj treba izvijestiti ostale, osigurati ljudе i područje... Instruktor narednik Krešimir Marijanović potvrđuje da je terenski dio nezamjenjiv, "polaznici kroz njega moraju proći više uloga, od zapovjednika tima ili vozila, sve do gunnera". Marijanović objašnjava polaznicima jedan tipični oblik IED-a. Tu su svi detalji: izgled, sastav naprave, način detonacije, način osiguranja... Na prvi pogled ne vidimo ništa, tek nas upozorenje tjerja da se usredotočimo i primijetimo tanki konac razapet preko makadama. Saznajemo da se obuka upravo zahuk-tava, tijekom sljedećih dana vojnici neće imati puno vremena za opuštanje. No obuka je izvrsno prihvaćena. "Apsolutno nam odgovara, ona je i dio priprema za mirovne misije. Ono što sada radimo možemo susretati i u misiji, ne smijemo zaboraviti da su IED-ovi oružjeno oružje protiv koaliciskih snaga u Afganistanu i izazivaju veliki strah. Zahvaljujući obuci bit ćemo bolji u njihovu prepoznavanju i postupcima u slučaju nailaska na njih", kaže narednik Igor Erceg iz Vojnoobaveštajne bojne, usput pohvalivši dobru organizaciju te iskustvo i znanje svojih instruktora. Njegov kolega u činu i iz postrojbe Ivica Čepuran naglašava da je obuka posebno dobra za pripadnike VoB-a i da bi je trebalo proći što više vojnika. "Ovdje je vrlo zanimljivo, bilo je tako i u učionici, ali ovo je prava stvar", zaključio je dočasnik VoB-a. ■

IED-a

OPERACIJA KFOR

Lada PULJIZEVIĆ, Snimio Davor KIRIN

U STOŽERU OPERACIJE

Bojnika Maria Plešu zatekli smo u 93. zrakoplovnoj bazi u Zemuniku, prvog radnog dana nakon povratka s Kosova gdje je, kao pripadnik misije KFOR u Stožeru operacije, bio od 12. srpnja 2012. do 19. siječnja 2013. Pun dojmova i svježih sjećanja nakon svoje netom završene prve misije, bojnik Pleša nam je pričao o Stožeru operacije – Združenom operativnom centru u kojem je, tijekom duljeg vremena, kao jedini Hrvat, obavljao dužnost *J3 desk officera* i LNO (časnik za zračne operacije i časnik za vezu).

Bojnik
Mario
Pleša

"U Združenom operativnom centru prate se i koordiniraju sve operacije i nadgledaju sve što se na tom području događa. Moje dužnosti bile su briga o sigurnosti u zračnom prostoru i u svim vrstama prometa, civilnog i vojnog, koji su se u njemu odvijali, zatim obrada podataka i procesuiranje zahtjeva za ulazak u zračnu sigurnosnu zonu, sigurnost

posada i nadzor civilnih institucija koje se bave zrakoplovstvom. Imao sam također i zadaće kao savjetodavno tijelo koje nadzire sve operacije koje se odvijaju KFOR helikopterima i zrakoplovima."

Zvući kao opsežan i zahtjevan posao, tim više što je riječ o multinacionalnom okruženju, što je, kako ističe bojnik Pleša, bio dodatni izazov. "Za mene je to bilo izuzetno vrijedno iskustvo. Dobar je osjećaj kada dođete u međunarodno okružje i kada vidite da vas do jučer nepoznati ljudi cijene po tome što i kako radite, uvažavaju vaše znanje, iskustvo, zalaganje i trud i imate priliku časno predstavljati RH. Puno toga bilo mi je poznato od prije, iz sadržaja koje smo upoznali tijekom školovanja u Zapovjedno-stožernoj školi, a sada sam imao priliku vidjeti kako to izgleda i funkcioniра u stvarnoj situaciji. Prvih dana na terenu se sve to čini zburujuće, ali ako čovjek želi i zna raditi vrlo brzo se snađe i uspješno postaje dio tog velikog tima."

Razinu uvježbanosti, osposobljenosti i znanja pripadnika naših Oružanih snaga bojnik Pleša ocjenjuje iznimno visokom, napominjući kako su oni uvijek u vrhu po svojim znanjima i sposobnostima. O njihovo ulozi u KFOR-u svjedoči i pismo zahvale glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, Ban Ki-moona, koje je uputio 10. hrvatskom kontingentu KFOR-a nakon odlično isplanirane i izvršene zadaće. Ove će godine kompletan contingent koji odlazi u operaciju KFOR biti popunjeno pripadnicima 93. zrakoplovne baze, a za predstojeće zadaće maksimalno su osposobljeni i spremni. ■

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
raspisuje
INTERNI NATJEČAJ
za popunu upražnjenih mjesta u
MORH-u i RACVIAC-u

1. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA UN – 1 izvršitelj u Odjelu za multilateralne poslove, Službi za multilateralne poslove i međunarodnu sigurnost, Sektoru za međunarodnu obrambenu suradnju i sigurnost, Upravi za obrambenu politiku

Uvjeti:

- VSS – društveni, tehnički ili prirodni smjer
 - vrsta/čin: pukovnik
 - VSSp: D01PC53
 - rod/struka: opća
- Ostali stručni uvjeti:
- aktivno znanje engleskog jezika

2. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA ZT STANDARDE – AVIONI – 1 izvršitelj u Odjelu za zrakoplovno – tehničke standarde, Samostalne službe za vojni zračni promet

Uvjeti:

- VSS – strojarske, elektrotehničke ili prometne struke – zračni smjer
 - vrsta/čin: pukovnik,
 - VSSp: D13PC53
 - rod/struka: zrakoplovstvo
- Ostali stručni uvjeti:
- znanje iz područja održavanja VZ i ZT
 - znanje engleskog jezika

3. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA ZT STANDARDE – HELIKOPTERI – 1 izvršitelj u Odjelu za zrakoplovno – tehničke standarde, Samostalne službe za vojni zračni promet

Uvjeti:

- VSS – strojarske, elektrotehničke ili prometne struke – zračni smjer
 - vrsta/čin: pukovnik,
 - VSSp: D13PC53
 - rod/struka: zrakoplovstvo
- Ostali stručni uvjeti:
- znanje iz područja održavanja VZ i ZT
 - znanje engleskog jezika

4. VODITELJ ODSEKA ZA FINANCIJE I ADMINISTRACIJU – 1 izvršitelj u RACVIAC-u, Centru za sigurnosnu suradnju sa sjedištem u Rakitju

Uvjeti:

- VSS – finansijske, ekonomске ili pravne struke
- vrsta/čin: bojnik/pukovnik
- znanje engleskog jezika
- prethodno iskustvo na sličnim dužnostima

5. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA MINSKO-EKSPLOZIVNA SREDSTVA – 1 izvršitelj u Odjelu za ubojna sredstva, Službi za opremanje i modernizaciju, Sektoru za naoružanje, Upravi za materijalne resurse

Uvjeti:

- VSS – tehnički smjer
- vrsta/čin: pukovnik
- VSSp: D31PC53
- rod/struka: tehnička

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 19. i 20. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta za interesirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb. Rok za podnošenje prijava je 8 dana od datuma objave natječaja u Hrvatskom vojniku.

U Protupožarnoj eskadrili 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik" 22. je veljače započela letačka obuka pilota za avione Canadair CL-415 i Airtractor AT 802 A/F.

Obukom se osigurava potreban kadar za protupožarne avione za gašenje požara iz zraka. Letačkoj obuci prethodila je provedba tehničke učionice i primijenjene teorije za pojedini tip aviona, a u idućem razdoblju uključujući i protupožarnu sezonu provodit će se vježbe letenja u sklopu preobuke pod stručnim vodstvom nastavnika letenja Protupožarne eskadrile. Letačka preobuka na kanaderima obuhvaća usvajanje znanja, vještina i navika neophodnih za upravljanje avionom CL-415 pri vizualnom, instrumen-talnom i noćnom letenju, a provodi se u tri stupnja letačke obuke kojom

OBUKA NOVIH PILOTA PROTUPOŽARNIH AVIONA

piloti stječu odgovarajuću kategoriju letačke spremnosti i obuke za dodatno osposobljavanje. Po polazniku je predviđeno 85 sati naleta od čega po 30 sati na vodenim površinama i na požarima. Završetkom preobuke piloti dobivaju zvanje kopilota na kanaderima, dok dodatno osposobljavanje uključuje obuku za kapetane i probne pilote. Obukom na zračnim traktorima piloti se osposobljavaju za sigurno slijetanje na vodene površine, uzimanje vode i pravilno upravljanje avionom AT-802A Fire Boss u zadaćama gašenja požara, protupožarnog izviđanja i izvođenja letova za prikazivanje manevarskih mogućnosti aviona i pilota. Organizacija letačke obuke podijeljena je na temeljnu, višu i posebnu fazu, a traje oko 18 letačkih tjedana.

M.K.

Tečaj za pilote i tehničare Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zb

U Eskadrili višenamjenskih helikoptera na prostoru vojnog objekta "Lučko" održano je od 19. do 21. veljače upoznavanje letačkog sastava 91. zrakoplovne baze s osnovama SERE (Survival Escape Rescue Evasion) programa. Tečaj su održali pripadnici 435. Contingency Response Group iz Ramsteina, USAFE. Osnovna je namjena tečaja bila upoznati pilote i tehničare letača sa SERE programom i Personal Recovery doktrinom u NATO savezu. Ciljana skupina za obučni događaj bili su piloti i tehničari letači Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zb zbog njihove

velike angažiranosti u međunarodnim vojnim operacijama te pripravnosti u sklopu deklariranih NATO snaga. Polaznici su upoznati s osnovnim načelima NATO SERE i Personal Recovery sustava, osnovnim postupcima u slučaju izolacije pripadnika oružanih snaga u MVO te postupcima snaga koje provode spašavanje. Na tečaju je, osim letačkog sastava, sudjelovalo i pripadnik Bojne za specijalna djelovanja jer razvoj navedene sposobnosti u OSRH traži i njihovu angažiranost uskom suradnjom s HRZ-om i PZO-om.

OJI

ZAVRŠEN PETI TEČAJ ZA STOŽERNO OSOBLJE NATO-a

U Središtu za međunarodne vojne operacije u vojarni "Rakitje", 24. je veljače završio peti Tečaj za stožerno osoblje NATO-a. Cilj je pripremiti časnike i dočasnike OSRH za obnašanje stožernih dužnosti taktičke razine u zapovjedništвима NATO snaga u operacijama potpore miru. Tečaj također svojim sadržajem upoznaje polaznike s temeljnim načelima i doktrinom, kao i ključnim procesima i konceptima koji se odvijaju na strateškoj i operativnoj razini NATO zapovjedanja.

Prvi dio teoretske nastave obuhvatio je osnove sa-

vezničke doktrine, ustroj i sastav NATO zapovjedništava i snaga, te temeljne planske i operativne procese koji se odvijaju na strateškoj i operativnoj razini tijekom planiranja i odgovora na novonastale krize. Polaznici su upoznati i s operacijama potpore miru, civilno-vojnom suradnjom, informacijskim i psihološkim operacijama, protupobunjeničkom borbom (COIN – Counter Insurgency Operations), ulogom medija u operacijama potpore miru te mnogim drugim važnim temama. U drugom je dijelu tečaja nastavni sadržaj bio uglavnom usmjerjen na tehnike, taktike i procedure kojima se koristi stožerno osoblje u svom svakodnevnom radu. Na teoretskim predavanjima i praktičnim zadacima polaznici su usvojili znanja potrebna za razumijevanje funkcionalnih područja unutar stožera postrojbe razine bojne, uspješnu komunikaciju i uporabu NATO radiopostupaka, čitanje NATO zemljovidova, simbola i znakovlja, pregovaranje i posredovanje, te provedbu vojnog procesa donošenja odluke. U posljednjem tjednu tečaja polaznici su aktivno sudjelovali u vježbi na zemljovidu čiji je cilj bio uvježbavanje polaznika u primjeni dobivenih tehnika, taktika i procedura

tijekom rada stožera zapovjedništva u planiranju i provedbi zadaća u operacijama potpore miru. Tečaj je proveden na engleskom jeziku i u potpunosti se temelji na NATO doktrinarnim dokumentima i usvojenim hrvatskim vojnim normama (HRVN). Pojedine nastavne teme provedene su uz potporu gostiju-predavača, a neki od njih dolaze iz civilnih institucija i raznih ustrojbenih cjelina OSRH, poput HRT-a, RACVIAC-a, ZOS-a, ZzP-a i Pukovnija veze. Voditelj tečaja natporučnik Željko Franjo Letonia smatra da sudjelovanje stručnih gostiju-predavača iz civilnih i vojnih struktura obogaćuje kvalitetu tečaja omogućavajući tako polaznicima mogućnost slušanja stručnih i kvalitetno pripremljenih predavača za specifična funkcionalna područja. Tečaj za stožerno osoblje NATO-a je slijednorastući tečaj u Konceptu obuke OSMVO-a. Za njegovo pohađanje polaznik mora imati završene određene tečajeve u OSMVO-u, te zahtijevanu razinu engleskog jezika. Završetak tečaja polaznicima je prvi značajan iskorak u pripremi za obnašanje stožernih dužnosti u NATO zapovjedništвимa taktičke razine u operacijama potpore miru.

OJI

93. ZRAKOPLOVNA BAZA

ZRAKOPLOVNO-TEHNIČKO ODRŽAVANJE HELIKOPTERA JE PRIJE SVEGA TIMSKI RAD KOJI ZAHTEJAVA DOBRU KOORDINIRANOST I POVEZANOST MEĐU TEHNIČARIMA, ALI I GODINE RADNOG ISKUSTVA. TEHNIČARI II. STUPNJA SU VRHUNAC NAŠE KONTROLE, ZNANJA I ISKUSTVA I DO SADA NISMO IMALI NI JEDAN IZVANREDNI DOGAĐAJ KOJI JE POSLJEDICA NJIHOVA PROPUSTA...

ZA BESPRIJEKORNU TEHNIČKU ISPRAVNOST

Satnik Ante Plazibat, zapovjednik je Satnije za zrakoplovno-tehničko održavanje helikoptera u II. stupnju održavanja koja se nalazi u sastavu Zrakoplovno tehničke bojne 93. zrakoplovne baze čije je zapovjedništvo u Zadru i, kako nam na početku razgovora sam kaže, uloga njegove satnije jest "osigurati nalet koji je godišnje planiran Naputkom za obuku i iznosi oko 2000 sati." No što to zapravo znači?

O satniku Plazibatu i ljudima koji zajedno s njim, u hangarima na rubu piste, samozatajno i strpljivo rade svoj posao, obično se vrlo malo zna i rijetko piše – no helikopteri HRZ-a i PZO-a koji tijekom godine neprestano uzljeću i slijeću, gase požare ili danonoćno hitno prevoze oboljele i unesrećene s otoka u bolnice ne bi mogli biti toliko djelotvorni kada izatih letova ne bi stalno bdjeli takvi ljudi kao što je satnik Plazibat i dje latnici njegove satnije. Naravno, tu su i helikopterske posade, uvježbani i vrsni piloti koji znaju u svim burama, požarima i nevoljama dovesti letjelicu ondje gdje ona treba stići - ali svemu što oni rade i postižu prethode sati i sati rada zrakoplovnih tehničara održavanja II. stupnja koji brinu o besprijeckoj tehnicičkoj ispravnosti helikoptera.

Iskustvo, znanje i pouzdanost naših zrakoplovnih tehničara održavanja II. stupnja prepoznato je i cijenjeno i u međunarodnom okruženju, u misijama u koje oni redovito odlaze. Tako u misiji ISAF u Afganistanu zrakoplovni tehničari II. stupnja uobičajeno imaju ulogu instruktora, dok u misiji KFOR na Kosovu rade na održavanju naših helikoptera.

TIMSKI RAD I GODINE RADNOG ISKUSTVA

Vodeći nas kroz hangar i pokraj jednog od helikoptera koji upravo čeka početak uobičajenog procesa provjere, satnik nam objašnjava dinamiku redovitog pregledavanja helikoptera. Na nižoj razini, na dnevnim i tjednim pregledima te onima koji se provode nakon 25 sati leta, pregled letjelice obavljaju tehničari I. stupnja, dok ga na višoj razini, nakon 50 i 100 sati naleta, obavljaju tehničari II. stupnja. "To je, zapravo, mjeru predostrožnosti, redoviti pregledi koji se rade prema unaprijed utvrđenim listama, možemo reći da su to preventivni pregledi. No zrakoplovni tehničari održavanja

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Davor KIRIN

HELIKOPTERA

Svaki helikopter HRZ-a i PZO-a uključen je u sustav redovitog održavanja i pregledavanja koje se provodi prema jasno utvrđenom redoslijedu. Helikopteri tako prolaze dnevni i tjedni pregled, te pregledi nakon 25, 50, 100 i 200 sati naleta, a nakon 1500 sati naleta imaju redoviti remont. Tehničari I. stupnja zaduženi su za dnevni, tjedni i pregled nakon 25 sati naleta. Tehničari II. stupnja vode brigu nad 50-satnim i 100-satnim pregledom te, dodatno, interveriraju u slučaju uočenih i prijavljenih kvarova. Na razini III. stupnja obavljaju se 200-satni pregled i remont, u pravilu u remontnim zavodima.

II. stupnja obavljaju i intervencije nakon prijave bilo kakvih kvarova. Sve je to ozbiljan, složen posao koji zahtijeva vrhunsko znanje i iskustvo ljudi koji ga obavljaju, a tehničari II. stupnja su vrhunac naše kontrole, znanja i iskustva", kaže naš sugovornik te s ponosom ističe kako nikada do sada nisu imali ni jedan izvanredni događaj koji je posljedica propusta tehničara.

Zrakoplovno-tehničko održavanje helikoptera je prije svega timski rad koji zahtijeva dobru koordiniranost i povezanost među tehničarima, ali i godine radnog iskustva. "Mnogo je stvari koje treba napraviti, koje moramo znati a koje se ne mogu naučiti u školi, i zato je posebno važno iskustvo na ovim poslovima i praksi.. Nitko ne može sam znati sve o helikopteru, svatko ima svoj segment u kojem je najjači, za koji je odgovoran, i jedino kao dobro uigran tim dolazimo do zajedničkog rješenja i dobrog rezultata. Uzajamno povjerenje, dobra komunikacija i dobri odnosi u postrojbji su ovdje od izuzetne važnosti", naglašava satnik Plazibat.

HELIKOPTERA

**Satnik Ante Plazibat,
zapovjednik Satnije
za zrakoplovno-
tehničko održavanje
helikoptera**

Bez obzira na to je li vanjska temperatura srpanjskih 40 Celzijeva stupnja, ili je kao toga dana kada smo obilazili hangare tek malo iznad nule – a toliko je bilo i u hangaru, zrakoplovni tehničari održavanja II. stupnja jednako predano rade svoj posao. Satnik Ante Plazibat kaže: "Helikopter mora imati status "ispravan", sve što se radi mora biti provedeno u skladu s Pravilnikom o održavanju vojnih zrakoplova i zrakoplovne tehnike, i mi jedino tako i radimo".

Iskustvo, znanje i pouzdanost naših zrakoplovnih tehničara održavanja II. stupnja prepoznato je i cijenjeno i u međunarodnom okruženju, u misijama u koje oni redovito odlaze. Tako u misiji ISAF u Afganistanu zrakoplovni tehničari II. stupnja uobičajeno imaju ulogu instruktora, dok u misiji KFOR na Kosovu rade na održavanju naših helikoptera. ■

VIJESTI IZ OSRH

Pripreme za protupožarnu sezonu

U 93. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik" 15. je veljače održan radni sastanak na temu "Priprema protupožarne sezone 2013. godine" na kojem su sudjelovali zamjenik zapovjednika Zapovjednog operativnog središta Glavnog stožera OSRH brigadir Zlatko Ferencović, načelnik stožera HRZ-a i PZO-a brigadir Miroslav Kovač, zapovjednik 93. zrakoplovne baze pukovnik Karol Lučan te drugi časnici uključeni u pripremu i provedbu ovogodišnje PP sezone.

Tako će i ove godine baza u Zemunu sudjelovati u gašenju požara iz zraka s dvije eskadre: Protupožarnom eskadrlom baziranoj u matičnoj vojarni "Zemunik" u sastavu koje je šest Canadaira CL -415 i pet Airtractora AT 802 A/F i Eskadrlom transportnih helikoptera s lokacije u vojarni "Knez Trpimir" u Divuljama kod Splita koja osigurava dva helikoptera Mi-8 MTV-1. Ove dvije eskadre i sada su stalnoj pripravnosti s po jednom posadom na kanaderu, zračnom traktoru i helikopteru MI-8 za slučaj potrebe. Tako su do službenog početka sezone (15. svibnja) prošle godine zračne snage HRZ-a i PZO-a sudjelovale u gašenju 81 požara, dok je tijekom prošlogodišnje PP sezone zabilježen najveći broj angažmana zračnih protupožarnih snaga na 374 požarišta s ostvarenim 2550 sati naleta. Na sastanku se razgovaralo o organizacijskim i tehničkim pripremama, koordinaciji sa zemaljskim vatrogasnim snagama kao i strukturi organizacije i vođenja i zapovijedanja zračnim snagama tijekom ove PP sezone radi poduzimanja kvalitetnih priprema za punu spremnost angažmana i ovu PP sezonu. Zapovjednik Protupožarne eskadre bojnik Davor Turković posebno je naglasio značenje optimizacije uporabe snaga taktkom gašenja koju Eskadra koristi uz načelo "više je manje" pa je na praktičnim primjerima pojasnio kako je operativno i tehnički bolje na požarište uputiti tri kanadera koji će gasiti dva sata nego dva kanadera koji će gasiti 3 sata. Pravodobna uporaba zračnih traktora također može pridonijeti uspješnosti gašenja požara i ostavlja prostor za učinkovitiju planiranja angažiranja sveukupnih snaga koje djeluju u PP sezoni, istaknuo je bojnik Turković.

M.K.

Njemačka potpora RACVIAC-u

Direktor RACVIAC-a, Središta za sigurnosnu suradnju u Rakitu, veleposlanik Branimir Mandić i veleposlanik Savezne Republike Njemačke Hans Peter Annen potpisali su 20. veljače ugovor o potpori za 2013. godinu u vrijednosti od 60.000 eura.

Tim sredstvima Njemačka podupire projekte RACVIAC-a na području kontrole naoružanja i regionalne sigurnosne suradnje u jugoistočnoj Europi.

RACVIAC je osnovan 2000. godine kao jedan od najznačajnijih projekata njemačke i hrvatske vlade. U prvim ga je godinama Njemačka u potpunosti financirala. Danas je RACVIAC regionalni forum za dijalog osam zemalja o svim pitanjima sigurnosti. Kao pridruženi član, Njemačka daje aktivan i važan doprinos uspjehu njegovih projekata.

OJI

GENERAL ŠČURI POSJETIO HELIKOPTERSKE POSADE U ZEMUNIKU

Zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Dražen Ščuri posjetio je 14. veljače 93. zrakoplovnu bazu u vojarni "Zemunik" gdje se susreo sa sudionicima zajedničke obuke hrvatskih, čeških i mađarskih savjetodavnih zrakoplovnih timova (3. AAT PTC- Air Advisory Team Pre-deployment Training Course). Riječ je o zajedničkoj obuci zrakoplovnih posada helikoptera i zrakoplovnih tehničara za održavanje helikoptera u sklopu preduputne obuke i pripreme pripadnika koji se upućuju u mirovnu operaciju ISAF u Afganistanu kao zrakoplovni mentorski timovi koji će po NATO standardima i procedurama obučavati pripadnike Afganistanskog ratnog zrakoplovstva.

"Ovaj tečaj pratimo s posebnom pozornosću jer je dobio međunarodnu legitimaciju u sklopu čega je i pozitivno vrednovan kroz NATO-ov koncept Pametne obrane. Na sredini smo puta od planiranih šest tečajeva i možemo izraziti zadovoljstvo s Programom obuke kao i dostignutim stupnjem obučenosti i pripremljenosti svih nacionalnih helikopterskih posada koje se uvježбавaju u bazi u Zemunu, a iskustva iz operacija ugrađuju se i primjenjuju sa svakim novim obučnim ciklusom. Izražen je interes i drugih partnerskih zemalja za uključivanjem u obuku, a značajno je kako su hrvatski piloti nositelji i ključno osoblje u operativnoj provedbi ovih zadaća. HRZ i PZO i dalje će pružati svu moguću potporu u pripremama i provedbi preostalih tečajeva kao i drugih međunarodnih aktivnosti u zrakoplovnoj bazi u Zemunu", kazao je general Ščuri.

M.K.

Posjet Islamskom centru

U sklopu priprema za sudjelovanje u NATO misiji ISAF u Afganistanu, pripadnici 1. HRV CFC Coy ETT (Consolidated Fielding Center Company level Embedded Training Team) posjetili su 18. veljače Islamski centar Zagreb. Specifičnost ove sastavnice jest što će njihova zadaća biti ustrojavanje, obučavanje i mentoriranje postrojbi Afganistske nacionalne vojske i podupiranje njezina ustrojavanja i razvoja u novonastalim okolnostima planiranog smanjenja savezničkih snaga. Predavač i domaćin ovoga predavanja bio je zagrebački imam, mr.sc. Mirza ef. Mešić. Težište predavanja bio je prikaz plemenske tradicije domicilnog stanovništva isprepletene islamskim običajima uz naglasak na postupke i ponašanja prigodom svakodnevnih kontakata s afganistanskim vojnicima s kojima će provesti iduće mjesecе. Predavanje je završilo obilaskom molitvenog dijela džamije gdje su pokazane osnove primjerenog ponašanja prigodom ulaska u sakralni dio džamije.

U pratnji dočasnika predavanju su nazočili i vojni kapelan o.Dragan Majić te vojni kapelan o.Božo Medo koji se priprema za svoj prvi odlazak u Afganistan u svojstvu vojnog dušobrižnika 21. HRVCON-a.

M.C.

PETODNEVNI TEČAJ SKIJANJA NA SLJEMENU

Polaznici 11. naraštaja Visoke dočasničke izobrazbe su, sukladno nastavnom planu i programu, iz predmeta tjelovježba, proveli petodnevni Temeljni tečaj skijanja na skijalištu Sljeme, pod stručnim vodstvom djelatnika Odsjeka kineziologije HVU "Petar Zrinski" prof. Gorana Rogala, bojnika Jose Šarlije i natporučnika Domagoja Bagarića. Polaznici koji su do sada imali skijaških iskustava usavršili su ih a oni koji se nisu susreli sa skijanjem krenuli su od početka. Završni praktični dio proveden je zadnji dan obuke, a uspješno su ga položili svi polaznici. Iako su svi polaznici pokazali veliku volju i trud, posebno treba spomenuti polaznika slovenske vojske, stožernog narednika Bojana Hočevra koji je zadvio svojim skijaškim tehnikama, kako kolege tako i djelatnike Odsjeka kineziologije. HVU.

T. V.

PREDAVANJE O NATO STRUKTURI SNAGA

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", vojni predstavnik Republike Hrvatske pri NATO-u i EU, general-bojnik Mirko Šundov, 19. je veljače održao predavanje na temu "NATO zapovjedna i struktura snaga".

General Šundov govorio je o novoj zapovjednoj strukturi i strukturi snaga NATO-a. U svom je predavanju general Šundov naglasio kako je NATO političko-vojna organizacija koja će još dugo imati važnu ulogu u međunarodnoj zajednici.

Predavanju su nazočili dekan, zapovjednici škola, načelnici katedri i nastavnici HVU-a te polaznici Ratne škole "Ban Josip Jelačić" i Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro".

Z.L.

Završio Tečaj strategijskog planiranja na HVU

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", 19. su veljače uručena uvjerenja polaznicima 11. naraštaja Tečaja strategijskog planiranja koji je organizirao i proveo Dekanat HVU-a, na čelu s voditeljem tečaja, nastavnikom strategijskog upravljanja obranom Katedre nacionalne sigurnosti i vojne strategije brigadirom Sinišom Šimićevim.

Tečaj je uspješno završilo 16 polaznika iz MORH-a, GS OSRH, te sve tri grane Oružanih snaga, HVU-a i Zzp-a. On se provodi za časnike koji obnašaju najviše dužnosti unutar obrambenog sustava i Oružanih snaga, a program obuhvaća strateško promišljanje, strategijsko planiranje i upravljanje, donošenje odluka na strategijskoj razini i određivanje potrebnih vojnih sposobnosti u odnosu na trenutačni ustroj Oružanih snaga. Uvjerenja je uručio zamjenik ravnatelja HVU-a i zapovjednik Ratne škole "Ban Josip Jelačić" brigadni general Slaven Zdilar koji je u prigodnom obraćanju naglasio važnost ovog tečaja za MORH i OSRH.

OJI

PRIPADNIK HRM-a STOTINU PUTO DAU KRV

Narednik Denis Stanić, instruktor EE sustava u Središtu za obuku Hrvatske ratne mornarice, već je punih dvadeset i sedam godina dragovoljni darivatelj krvi. Na samom početku ove godine, 19. veljače narednik Stanić bilježi svoje 101. darivanje.

Darivanje krvi jest iskonska čovječnost i bezuvjetna ljubav prema bližnjemu. O tome svjedoči i ovaj primjer. Unatoč poznatim rizicima za vlastito zdravlje kojima su izloženi zbog čestog davanja krvi, ljudi poput narednika Stanića ne odustaju u svojim plemenitim nakana-ma. Između ostalog, odlučuju se za postupak izdvajanja isključivo trombocita (trombofereza). Riječ je o tehnići selektivne filtracije, postupku koji dopušta češće vađenje krvi - u slučaju narednika Stanića sada i do dvanaest puta godišnje. Iako se krv daje bezuvjetno i na načelima anonimnosti i dragovoljnosti, njegov primjer zasluguje našu pozornost i poštovanje kao osobit uzor solidarnosti.

OJI

Obuka prve pomoći za priпадnike specijalnih snaga RH

Bilateralnom i multilateralnom vojnom suradnjom sa specijalnim snagama NATO saveza i tijekom boravka naših pripadnika u mirovnim misijama i operacijama potpore miru uočena je potreba za organizacijom i provedbom obuke iz prve pomoći, posebno osmišljene za pripadnike specijalnih snaga.

Obuka je zamišljena kao sinteza svih dosadašnjih obuka i iskustava koju trebaju proći sve satnije Bojne za specijalna djelovanja. Utvrđena je na STANAG-u 2122, jedina je priznata obuka u NATO-u, a usvojena je kao hrvatska vojna norma s inkorporiranim tečajem zbrinjavanja na bojišnici koji je odobrio TCCC (Tactical Combat Casualty Care). Svrha je obuke postizanje dovoljne razine medicinskog znanja specijalnih postrojbi, potrebnog u očuvanju zdravila i života vojnika. Obuka se provodi u tri modula: osnove prve pomoći, osnove higijene i taktičko zbrinjavanje na bojišnici, a namijenjena je svim pripadnicima specijalnih postrojbi (vojnicima, dočasnicima i časnicima). Taktičko se zbrinjavanje na bojišnici provodi isključivo praktično u terenskim uvjetima, kroz radne točke te dnevnim i noćnim vježbama. Cilj ovakvog načina obuke jest teoretski objasniti i praktično prikazati postupke prilikom pružanja prve pomoći, te svaldati teoretska znanja o pružanju prve pomoći, higijene kao i pravilnih medicinskih postupaka tijekom operacija.

Svaki pripadnik specijalnih postrojbi OSRH prije upućivanja u poslužje mirovnih misija i operacija potpore miru mora usvojiti znanja i vještine propisane ovim Programom obuke koji traje dva tjedna. Obuka se provodi na svim lokacijama smještaja Bojne za specijalna djelovanja, a provode je pripadnici sanitetske desetine i instruktori TCCC-a.

NATO NOVOSTI

Anita KONČAR, foto NATO

SASTANAK MINISTARA OBRANE

Dvodnevni sastanak ministara obrane NATO-a, kojemu je u fokusu rasprave bilo jačanje savezničkih obrambenih sposobnosti, interoperabilnosti, misija u Afganistanu i odnosi s Ukrajinom, održan je prošloga tjedna u Bruxellesu. Na sastanku je bio i glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen koji je istaknuo kako se saveznici moraju pobrinuti da održe sve što je

ostvareno kroz interoperabilnost i sposobnosti ostvarene u zajedničkoj misiji u Afganistanu. Govoreći o ISAF-ovoj misiji u toj zemlji prvi čovjek Saveze istaknuo je i kako je zajednički rad ondje prošao brojne izazove, a snage su i kroz tu misiju naučile raditi učinkovitije no ikada prije. "Sada se moramo pobrinuti da sve to što smo izgradili i očuvamo kako bi i idući naraštaj NATO trupa zajednički radio jednak učinkovito, kao što to čini sadašnji naraštaj", rekao je. Na sastanku su bili i ministri obrane 28 zemalja članica NATO-a, a raspravljao se i o Inicijativi povezanih snaga koja je pokrenuta u svibnju 2012. na samitu u Chicagu. Njezin je cilj očuvati i ojačati sposobnosti suradnje i interoperabilnosti koje su se gradile među savezničkim snagama tijekom desetljeća zajedničkih operacija i pojačanog programa vježbi. Govoreći o Afganistanu Rasmussen je zaključio kako je u toj zemlji napredak stalan. "Afghanistanske snage sigurnosti bolje su i veće no što je to bio slučaj prije dvije godine i preuzele su odgovornost za sigurnost u područjima gdje

živi ukupno 87 posto stanovništva", podsjetio je glavni tajnik dodajući kako se predaja sigurnosnih ovlasti nastavlja. O misiji u Afganistanu razgovaralo se i drugog dana sastanka, a ministri su se pridružili predstavnicima 22 partnerske zemlje u ISAF-u, afganistanskom ministru obrane i predstavnicima Europske unije i Ujedinjenih naroda, s kojima su razgovarali o misiji u Afganistanu i tranziciji sigurnosnih odgovornosti na afganistske snage.

NOVI ZAPOVJEDNIK ISAF-a

Američki general Joseph F. Dunford preuzeo je sredinom veljače zapovjedništvo nad ISAF-ovim snagama u Afganistanu, a glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen tom mu je prigodom zaželio mnogo uspjeha u radu. Istaknuo je i kako general Dunford dužnost preuzima u važnom trenutku s obzirom na to da će u nekoliko idućih mjeseci afganistanske snage preuzeti odgovornost za sigurnost, dok će ISAF svoj fokus u misiji prebaciti na potporu. "Uvjeren sam da će general Dunford voditi ISAF kroz tu tranziciju vješto i odlučno", rekao je glavni tajnik i zahvalio do sadašnjem zapovjedniku ISAF-a, američkom generalu Johnu Allenu na iznimnom doprinosu NATO-ovoj misiji u toj zemlji. Podsjetio je i kako je general Allen Zapovjedišto ISAF-a preuzeo u ključnom trenutku kada je proces tranzicije u toj zemlji bio tek na početku. "Za vrijeme njegova zapovijedanja tranzicija je doživjela nepovratni zamah, a afganistanski vojnici i policija trenutačno preuzimaju odgovornost za gotovo 90 posto stanovništva svoje zemlje", istaknuo je dodajući kako je general Allen pokazao iznimno vodstvo.

Europska unija i NATO oštro osudili nuklearno testiranje

Europska unija i NATO savez oštro su osudili nuklearno testiranje koje je provela Sjeverna Koreja, a Sjevernoatlantsko vijeće izdalo je i priopćenje u kojem osuđuje taj čin. "Ovaj neodgovorni čin zajedno s lansiranjem projektila u prosincu, ozbiljna je prijetnja međunarodnom miru, sigurnosti i stabilnosti", stoji u priopćenju. Sjevernoatlantsko vijeće upozorava i kako su sjevernokorejski napori u proizvodnji oružja za masovno uništenje izazov za Vijeće sigurnosti UN-a i širu međunarodnu zajednicu. "Pozivamo sjevernokorejske vlasti da odmah prestanu s tim provokativnim akcijama i ispune svoje obveze prema međunarodnom pravu i usklade svoje djelovanje s odlukama međunarodne zajednice i prema zahtjevima Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda". Europska unija u službenom je priopćenju osudila posljednje testiranje Sjeverne Koreje i optužila tu zemlju za prijetnju stabilnosti Korejskom poluotoku i sjeveroistoku Azije.

SUSRET BARROSO – RASMUSSEN

Predsjednik Europske komisije José Manuel Barroso Durão posjetio je sredinom veljače sjedište NATO-a gdje se susreo s glavnim tajnikom Andersom Foghom Rasmussenom. Riječ je o redovitom susretu koji je dio dijaloga između NATO-a i Europske unije te je ujedno i prilika da dvojica čelnika razgovaraju o pitanjima koja su od zajedničkog interesa. Tako su Rasmussen i Barroso razgovarali i o suradnju dviju organizacija, o potpori Afganistanu, o pripremama sastanka Europskog vijeća koji će se održati u prosincu i o obrambenim pitanjima.

Svih šest baterija sustava Patriot operativno i pod kontrolom NATO-a

Svih šest baterija sustava Patriot u Turskoj, od sredine veljače, operativno je i pod kontrolom Zapovjedništva NATO-a. Posljednja baterija koju su osigurale Sjedinjene Američke Države razmještena je u blizini grada Gaziantepa. Inače, baterije su uz SAD, a s ciljem turske zračne obrane, osigurale i Njemačku i Nizozemska. Sustavi su raspoređeni u Kahramanmarsasu, Adani, i Gaziantepu, a prva je baterija operativna od 26. siječnja. Sustav je namijenjen jačanju turske protuzračne obrane od prijetnji iz Sirije i de-escalaciji krize uz NATO-ovu jugoistočnu granicu. Odluka o postavljanju Patriota donesena je nakon zahtjeva Turske, a uz potvrdu NATO ministara vanjskih poslova u prosincu prošle godine. Da se situacija u Turskoj još uvijek ne smiruje pokazao je i novi teroristički napad u toj zemlji. Glavni tajnik NATO-a u službenom je priopćenju osudio napad na tursko-sirijskoj granici, gdje je eksplodirala autobomba. Nekoliko je osoba izgubilo život, a više ih je ozlijedeno. "Moje su misli s obiteljima žrtava, a svima koji su u napadu ozlijedeni, želim brz oporavak", poručio je Rasmussen dodajući kako terorizam u bilo kojem obliku nikada ne može biti toleriran niti opravдан.

Dodjela NATO medalja

U kampu "Julien" u glavnom afganistanskom gradu Kabulu održana je svečana dodjela NATO medalja pripadnicima stranih oružanih snaga iz sastava MP SAT-a (vojno-policajskog savjetničkog tima). Medalje je petorici pripadnika iz Albanije, Crne Gore, Makedonije i Slovenije koji su prvi put u operaciji ISAF uručio zapovjednik MP SAT, brigadir Željko Ljubas, čestitavši im na profesionalno obavljenim zadaćama i izvrsnoj suradnji u proteklih pet mjeseci.

Na svečanosti je bio i pukovnik William Boswell, zamjenik zapovjednika ANATEC TAG-a (ANA Training Education Centre, Training Advisory Group), koji je u prigodnom govoru zahvalio svim pripadnicima MP SAT-a na profesionalnosti i predanosti svojim zadaćama, kao i na žrtvi koju podnose prenoseći znanje afganistanskim vojnim policajcima daleko od svojih domova i obitelji.

S. FILOŠEVIĆ

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

NOVI KINESKI RAZARAČ

Kineska ratna mornarica uvela je u operativnu službu novi razarač naoružan krstarećim projektilima. Svečanost ulaska u aktivni sastav razarača Changchun održana je u vojnomornaričkoj luci grada Zhoushan u istočnoj kineskoj provinciji Zhejiang. Changchun, označen trupa 150, treće je plovilo razarača klase Type 052C također poznate kao klasa Lanzhou.

Razarači klase Lanzhou su plovila čiji su projekt u potpunosti razvili kineski brodograđevni i vojni stručnjaci, a ponajprije je namijenjen protuzračnoj obrani. Osnovne brodograđevne karakteristike plovila očituju se u duljini 155 m, širini 17 m, gazu 6,1 m te standardnoj istismini 5700 t. Propulzijski sustav temelji se na CODOG konfiguraciji: dvije plinske turbine tipa DN80/QC-280 svaka pojedine snage 24 MW/28 MW te dvaju MTU 12V 1163TB83 dizelska motora pojedinačne snage 5 MW. Navedena propulzija omogućava postizanje maksimalne brzine od 30 čv. Posadu čini 280 mornara i časnika.

Temeljno je naoružanje 48 projektila HHQ-9 zemlja-zrak velikog dometa, 8 protubrodskih projektila C-805 ili 8 krstarećih projektila HN-2 namijenjenih napadima na kopnene ciljeve ili 8 protubrodskih projektila tipa YJ-62. Nadalje pramčani dio palube naoružan je glavnim topom Type 210 kalibra 100 mm s kupolom malog radarskog odraza, dva sustava za blisku borbu CIWS tipa 730 te 6 torpednih cijevi. Od električne opreme važno je spomenuti opremljenost aktivnim faznim radarom. Plovilo također ima mogućnost odašiljanja upozorenja velikog dometa, otkrivanja kao i flotne protuzračne obrane. Na krmenom dijelu smještena je sletna paluba i hangar namijenjen helikopteru tipa Kamov Ka-27 ili Harbin Z-9C. Četvrti razarač trenutačno prolazi pokusnu plovidbu dok se preostala dva nalaze u različitim fazama opremanja. Klasu će činiti ukupno šest plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

Sredinom veljače izraelska tvrtka Elbit Systems sklopila je s američkim Boeingom memorandum o razumijevanju, na temelju kojeg se stvaraju preduvjeti za transfer izraelske senzorske tehnologije za američke vojne zrakoplove. Riječ je o senzorskoj obrambenoj tehnologiji, jednom od derivata obrambenog sustava DIRCM (Directional InfraRed Counter-Measures), koji Elbit naziva i C-Music, odnosno o sustavu izravnih infracr-

venih (IC) protumjera kojim bi trebali biti opremljeni različiti tipovi aviona i helikoptera koje proizvodi Boeing a u svrhu zaštite od različitih projektila zrak - zrak te zemlja - zrak. Proteklih godina bilo je više primjera razvoja DIRCM obrambenog sustava. Tako je danska tvrtka Terma AS krajem 2006. na tržištu ponudila svoj senzorski obrambeni paket AN/AAQ-24(V) DIRCM, koji je tada uspješno integrirala na borbeni he-

IZRAELSKI DIRCM ZA AMERIČKE ZRAKOPLOVE

likopter AH-64 Apache. Američka tvrtka Northrop Grumman Defensive Systems Division početkom je 2009. sklopila ugovor s američkim ministarstvom obrane za dostavu svog obrambenog paketa AN/AAQ24(V) Nemesis DIRCM, kojim su opremljeni marinски transportni helikopteri CH-53D Sea Stallion i CH-46E Sea Knights. Ovogodišnjim memorandurom Boeing kani stvoriti mogućnost i za integriranje izraelske tehnologije

koja je napredovala u daljem razvijanju DIRCM obrambenog sustava. Taj sustav funkcioniра tako da detektira prijetnju oko letjelice u zraku te potom usmjerava svoje ometanje laserom prema pravcu iz kojeg dolazi protivnički projektil. Sustav je potpuno samostalan, sam prema potrebi reagira na ispaljene projektilne i aktivira laserski blok bez dodatnog angažiranja posade.

I. SKENDEROVIC

Foto: Elbit Systems

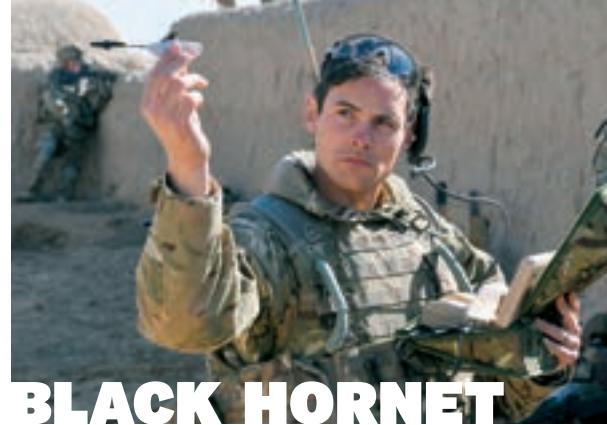

Foto: Crown Copyright

BLACK HORNET

Ministarstvo obrane Ujedinjenog Kraljevstva početkom veljače javnosti je pokazalo niz fotografija operativne uporabe nano-besposadnog sustava u operativnim uvjetima u Afganistanu. Riječ je o minijaturnom besposadnom sustavu nazvanom Black Hornet (Crni stršljen) koji je razvila norveška tvrtka Prox Dynamics. U letjelicu minijaturnih dimenzija norveški su dizajneri uspjeli integrirati niz postojećih i prokušanih tehnologija pa su svog Crnog stršljena predstavili britanskim oružanim snagama i sklopili ugovor vrijedan 20 milijuna britanskih funti, kojim je naručeno 160 letjelica i prateće opreme. Black Hornet je minijaturnih dimenzija, trup mu je dugacak 10 cm a širok 2,5 cm. Pokreće ga elektromotor, koji omogućava autonomiju boravka u zraku do 25 minuta, maksimalnu brzinu do 35 km/h uz dolet do 1000 m, raspon visina leta je od 10 do 30 m, a može letjeti pri vjetru brzine do 28 km/h. Letjelica nosi kameru koja omogućava slanje video i fotosličkovnog prikaza u realnom vremenu, i namijenjena je za izviđanje terena i situacije ispred postrojbe na terenu. Letjelicom se upravlja preko terminala koji je svojim dimenzijama poput manjeg tablet računala, na kojem se ujedno i prikazuje slika dobivena iz letjelice.

I. SKENDEROVIC

POLJSKA RAZVIJA BESPOSADNO PLOVILO

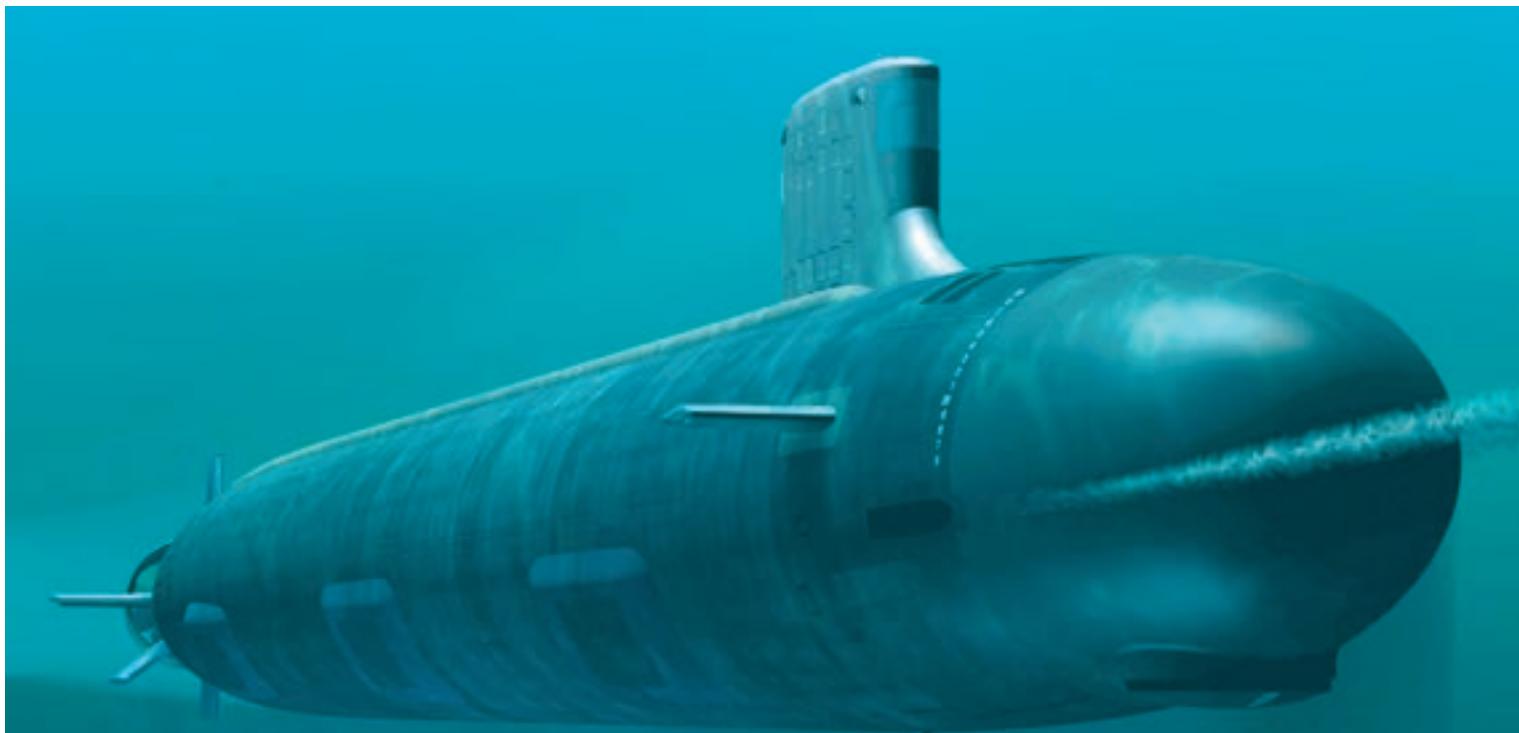
Istraživači poljske mornaričke vojne akademije i Tehnološkog sveučilišta u Gdansku razvili su besposadno površinsko plovilo (unmanned surface vessel – USV) imena Edredon. Plovilo duljine 5,7 m modularnog je dizajna kako bi ovisno o zadaći imalo mogućnost uporabe raznorodnog naoružanja i senzora vršeći pri tome nadzor, izviđanje te osiguranje luka a namijenjeno je potrebama poljske ratne mornarice i granične straže. Trup besposadnog plovila temelji se na formi trupa gumenjaka s tvrdim dnem tipa Sportis S 5700 dok se pogonski sustav temelji na krmenom izvanbrodskom motoru Yanmar ZT350 snage 132 kW pri

čemu doplov iznosi 30 sati pri brzini 35 čv u ovisnosti od stanja mora. Plovilo Edredon ima mogućnost naoružavanja s lakom strojnicom ili lanserom granata ili eventualno s nesmrtonosnim oružanim sustavom.

Besposadno plovilo također ima mogućnost opremanja elektrooptičkim/infracrvenim senzorima kao i površinskim radarom i kamerom te opremom namijenjenom otkrivanju kemijskih, bioloških, radioloških te konvencionalnih eksploziva. Nadalje uz spomenute autonomne funkcije, Edredon ima sposobnost povratka u bazu nakon gubitka komunikacijske veze. Plovilom upravljaju dvije osobe smješte-

ne u kontejneriziranoj nadzornoj stanici smještenoj na obali. Trenutačno se provodi ispitivanje besposadne podvodne jedinice koja je smještena na samome plovilu a namijenjena je protuminskom djelovanju, istraživanju dna te podvodnom osiguranju luka i lučica. Razvoj projekta financiralo je poljsko ministarstvo znanosti i visokog školstva u trajanju od dvije godine te su za razvoj alocirana sredstva u visini od 3,8 milijuna poljskih zlota (915 tisuća eura). U međuvremenu je osigurano 4,4, milijuna zlota za daljnji razvoj plovila u smjeru integracije elektroničke opreme te naoružanja.

M. PTIĆ GRŽELJ

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

PODMORNICA USS WASHINGTON

U američkoj saveznoj državi Washington održana je 7. veljače svečanost imenovanja podmornice koja će nositi ime spomenute države, USS Washington (SSN-787) a koja se trenutačno nalazi u gradnji u brodogradilištu u Newport Newsu. Dostava jurišne podmornice na nuklearni pogon klase Virginia Block III, USS Washington američkoj mornarici te službeni ulazak u operativnu službu očekuje se tijekom 2016.

Nuklearne podmornice klase Virginia imaju duljinu 114,90 metara, promjer trupa 10,36

metara, podvodnu istisninu 7800 tona, dok im je najveća podvodna brzina 25 čvorova koja se postiže uporabom reaktora S9G kao temelj pogonskog sustava. Maksimalna dubina ronjenja veća je od 250 metara. Doplov im je neograničen osim u slučaju potreba za ukrcajem hrane, a očekuje se kako bi radni vijek reaktora trebao biti oko 33 godine. Posadu čine 134 mornara i časnika. Opremljene su s četiri torpedne cijevi za torpeda Mk 48 ADCAP i 12 vertikalnih lansirnih cijevi za projektile Tomahawk a ukupno

su naoružane s 38 torpeda ili projektila, ovisno o potrebi. Glavne karakteristike ovih podmornica očituju se u mogućnosti napada na kopnene ciljeve s krstarećim projektilima Tomahawk i provođenja dugotrajnog prikrivenog nadzora kopnenih područja, priobalnih voda i drugih mornaričkih neprijateljskih snaga.

Trenutačno se u različitim fazama gradnje nalazi posljednja podmornica serije II (SSN-783) čiji se ulazak u aktivnu službu mornarice očekuje u ljeto ove godine te četiri

Foto: CSTS Dinamika

NOVI TRENAŽER LETA ZA

U sklopu ruske tvornice helikoptera Ulan-Ude sredinom veljače predstavljen je novi trenažer leta za srednje taktičke transportne helikoptere Mi-171, koji je projektovala ruska tvrka CSTS Dinamika. Riječ je o trenažeru leta koji omogućava uvježbavanja (i održavanje trenaže) kompletног raspona letačkih i navigacijskih procedura u svim meteouvjetima. Trenažer omogućava uvježbavanje letačkih

posada u situacijama otkaza pojedinih sustava na helikopteru, te procedure u izvanrednim situacijama koje se mogu dogoditi tijekom leta.

Sam trenažer čine prednja nosna sekcija trupa u kojem se nalazi kompletна instrumentacija kakva postoji i u stvarnim producijskim primjercima helikoptera Mi-171, sferno platno na kojem se projicira slika, te informatič-

BRODOVI ZA VENEZUELU

Venezuelanska obalna straža potpisala je s domaćim brodogradilištem UCOCAR (La Unidad Naval Coordinadora de los Servicios de Carenado de la Armada) u Puerto Cabellu ugovor o gradnji i prijenosu tehnologije sedam ophodnih brodova: dva ophodna plovila tipa Damen 4207 te pet ophodnih brodova tipa Damen 2606. Damen 2606 bit će plovilo u potpunosti izrađeno od marinizirane aluminijске slitine, duljine 26,5 m i istisnine 135 t. Temeljno naoružanje sastoji se od triju strojnica kalibra 12,7 mm, triju strojnica kalibra 7,62 te jednoga lansera granata. Ugrađenim propulzijskim sustavom postiže se maksimalna brzina od 25 čv dok je doplov od 1500 Nm dohvativljiv pri konstantnoj brzini od 12 čv a posada se sastoji od osam članova. Trup ophodnog broda Damen 4207 gradit će se od brodograđevnog čelika dok će nadgrada biti izgrađeno od već spomenute aluminijiske slitine.

Osnovne brodograđevne značajke plovila su duljina 42,8 m, širina 7,1 te istisnina 238 t. Naoružan je glavnim pramčanim topom kalibra 20 mm, dvjema strojniciama kalibra 12,7 mm te dvjema strojniciama kalibra 7,62 mm. Postiže maksimalnu brzinu od 26 čv a pri brzini od 12 čv, doplov iznosi 1750 Nm. Posadu čini 17 članova. Venezuelanška obalna straža trenutačno u svom operativnom sastavu posjeduje jedno ophodno plovilo tipa Damen 2606 te brojne druge brodove i brodice namijenjene ophodnji obalnim i riječnim područjima. Venezuelanški ministar obrane i kubanski ministar transporta, 5. siječnja ove godine potpisali su sporazum pri čemu će kubanski tehničari asistirati u gradnji navedenih plovila u brodogradilištu UCCAR. Očekuje se kako će svih sedam naručenih plovila ući u operativnu službu do 2015.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Northrop Grumman

E-2D ADVANCED HAWKEYE

Američko ministarstvo obrane 12. je veljače dalo suglasnost za pokretanje pune proizvodnje lakog mornaričkog ophodnog aviona E-2D Advanced Hawkeye. Suglasnost je dana nakon uspješno provedenog desetomjesečnog završnog operativnog testiranja i ocjenjivanja, koji je provela Američka ratna mornarica (US Navy). Time američka tvrtka Northrop Grumman započinje s punom proizvodnjom preostale narudžbe aviona E-2D Advanced Hawkeye. Od zasad naručenih 75 aviona Američkoj je ratnoj mornarici dostavljeno 9 aviona, dok se 11 aviona trenutačno nalazi u raznim fazama proizvodnje odnosno poslijeproduktičkih testiranja. Američka ratna mornarica očekuje dostavu preostalih 55 aviona idućih deset godina, odnosno uvođenje u inicijalnu operativnu uporabu koja

se planira za 2015. godinu. Svojim senzorskim paketom E-2D Advanced Hawkeye je sposoban radarski pokrivati područje od 550 km s visine od 7600 m, uz petosatnu autonomiju boravka u zraku. Glavnu senzorsku snagu E-2D Advanced Hawkeye čini ESA (Electronically Scanned Array) ADS-18 antena koju proizvodi L-3 Communications - Randtron, te Lockheed Martinov APY-19 radar s radom u UHF valnom području. Uz "obrambeni" nadzor iz zraka, od E-2D Advanced Hawkeye se očekuje i da bude dio znatno šire širokopropusne komunikacijske mreže, u sklopu koje bi bio nositelj prikupljanja raznovrsnih podataka s više izvora, odnosno njihova daljnog upućivanja krajnjim korisnicima.

I. SKENDEROVIC

MI-171

ka platforma zadužena za potporu svih sustava u "helikopteru" i za projiciranje slike na platno. Prema navodima predstavnika tvrtke Russian Helicopters, koja je organizirala predstavljanje trenera leta za helikopter Mi-171, ovakav trener izravan je doprinos boljoj i kompletnej obuci letačkog sastava ali istodobno i izravan doprinos većoj sigurnosti letenja.

I. SKENDEROVIC

SPECIJALNE SNAGE

(I. dio)

SPECIJALNE OPERACIJE I SUVREMENE SIGURNOSNE

Trenutačno sigurnosno okruženje sa suvremenim sigurnosnim ugrozama kompleksno je i podložno učestalom promjenama. Ovakva situacija zahtijeva agilan i prilagodljiv pristup, a to posebno dolazi do izražaja u rješavanju egzistencijalnih prijetnji koje traže provođenje hitnih mjera protiv ugroza koje se brzo prilagođavaju i mijenjaju. Specijalne operacije kao poseban oblik vojnog djelovanja, zbog specifične prirode provedbe i snaga koje ih provode, mogu pružiti adekvatne odgovore mnogim suvremenim sigurnosnim prijetnjama.

Snage za specijalne operacije (SOF - Special Operations Forces) definiraju se kao elitne vojne postrojbe s posebnom obukom i opremom koje se mogu infiltrirati u protivničko područje koristeći se kopnom, vodom ili zrakom s ciljem provođenja različitih operacija

Sposobnost nekonvencionalnog djelovanja i djelovanja izvan ustaljenih i čvrsto propisanih procedura na određene asimetrične i hibridne prijetnje dobar je odgovor koji može dati potrebne učinke. Specijalne su operacije upravo ta sposobnost. Završetkom hladnoratovskog razdoblja pojavili su se novi oblici sigurnosnih prijetnji koji do tada nisu postojali ili se nisu smatrali značajnijima. Odgovori na njih sve se više odmiču od uporabe vojnog elementa kojemu se postupno smanjuje značenje te prestaje biti glavni nositelj sigurnosti. Nove

sigurnosne izazove možemo opisati kao nekonvencionalne, asimetrične, kompleksne, hibridne. Vojni sustav nije bio u potpunosti spreman odgovoriti na njih no jedan njegov dio sve više počinje dolaziti do izražaja. Specijalne snage koje provode specijalne operacije, svojom nekonvencionalnom organizacijom, opremom i sposobnostima mogu se suprotstaviti pojednim oblicima novonastalih ugroza u mnogo većoj mjeri nego ostali konvencionalni dijelovi vojske. Upravo je u njima vojska prepoznala jedno od glavnih sredstava odgovora

Specijalne snage koje provode specijalne operacije, svojom organizacijom, opremom i sposobnostima mogu se suprotstaviti pojednim oblicima novonastalih ugroza u mnogo većoj mjeri nego ostali konvencionalni dijelovi vojske

Josip ŠOPAR

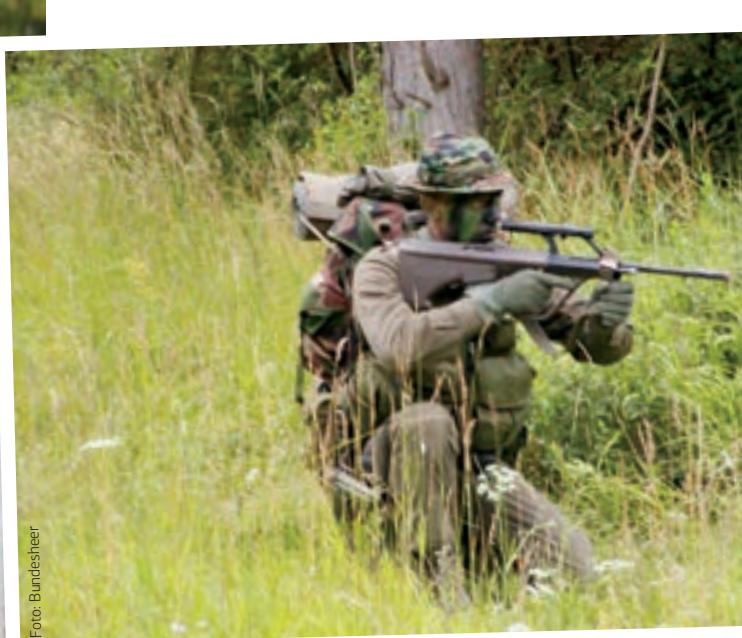

Foto: Bundesheer

CIJE E PRIJETNJE

na suvremene sigurnosne izazove i na taj način zadržala važnu ulogu u suvremenoj sigurnosnoj politici.

SPECIJALNE OPERACIJE I SNAGE ZA SPECIJALNE OPERACIJE

Specijalne operacije su vojne aktivnosti koje provode posebno određene, organizirane i opremljene snage, koristeći se operativnom tehnikom i načinima angažiranja različitim od konvencionalnih snaga. Te se aktivnosti provode punim opsegom vojnih operacija nezavisno ili u koordinaciji s operacijama konvencionalnih snaga

s ciljem postizanja političkih, vojnih, psiholoških i ekonomskih ciljeva. Političko-vojna sagledavanja mogu zahtijevati tajne, skrivene ili diskretne tehnike i prihvatanje određene razine fizičkog rizika nevezanog uz konvencionalne operacije. Snage za specijalne operacije (SOF – Special Operations Forces) definiraju se kao elitne vojne postrojbe s posebnom obukom i opremom koje se mogu infiltrirati u protivničko područje koristeći se kopnom, vodom ili zrakom s ciljem provođenja različitih operacija od koje su mnoge povjerljive. Možemo ih definirati kao

SPECIJALNE OPERACIJE KAO POSEBAN OBLIK VOJNOG DJELOVANJA ADEKVATNO SU SREDSTVO ODGOVORA VOJNOG ELEMENTA SIGURNOSTI NA SUVREMENE SIGURNOSNE PRIJETNJE

specifično organizirane, obučene i opremljene snage s ciljem provedbe i potpore specijalnih operacija pa ih smatra strateškim sredstvima za postizanje strateških učinaka. Takve snage imaju sve značajniju ulogu u asimetričnom okružju, kao i u suprotstavljanju prijetnji, poput odgovora na različite oblike terorizma. One pružaju vrlo agilno sredstvo koje je gotovo idealno "krojeno" za dinamično i regularno okruženje koje karakterizira moderno doba, te osiguravaju rješenja tijekom iznimnih okolnosti koje su od političkog

Trenutačno sigurnosno okruženje sa suvremenim sigurnosnim ugrozama kompleksno je i podložno učestalim promjenama. Ovakva situacija zahtijeva agilan i prilagodljiv pristup, a to posebno dolazi do izražaja u rješavanju egzistencijalnih prijetnji koje traže provođenje hitnih mjer protiv ugroza koje se brzo prilagođavaju i mijenjaju. Specijalne operacije kao poseban oblik vojnog djelovanja, zbog specifične prirode provedbe i snaga koje ih provode, mogu pružiti adekvatne odgovore mnogim suvremenim sigurnosnim prijetnjama. Sposobnost nekonvencionalnog djelovanja i djelovanja izvan ustaljenih i čvrsto propisanih procedura na određene asimetrične i hibridne prijetnje dobar je odgovor koji može dati potrebne učinke. Specijalne su operacije upravo ta sposobnost

• SPECIJALNE SNAGE

interesa, a kada ostale opcije nisu moguće. Temeljne specijalne operacije koje provode snage za specijalne operacije jesu specijalno izviđanje i nadzor, izravne akcije i vojna pomoć. Dodatne aktivnosti snaga za specijalne operacije odnose se na potporu protu-irregularnim prijetnjama (kao što su npr. COIN i protuterorističke operacije); operacije protiv kemijskog, biološkog, radiološkog i nuklearnog oružja; operacije spašavanja talaca. Doktrina specijalnih operacija SAD-a dodatno pod tim operacijama podrazumijeva protuproliferaciju oružja za masovno uništenje, protuterorizam, protupobunjeničke operacije (COIN), nekonvencionalno ratovanje, informacijske, psihološke i operacije civilnih odnosa.

SUVREMENE SIGURNOSNE PRIJETNJE

Završetkom hladnoratovskog razdoblja dolazi do definiranja novih sigurnosnih prijetnji. Veliki broj obrambenih i sigurnosnih sustava slže se kako je priroda trenutačnog i budućeg sigurnosnog okruženja kompleksna te predstavlja izazove koji nisu očiti, a teško se mogu predvidjeti. Prijetnje se sve više definiraju kao nekonvencionalne i neobične. Karakterizira ih različitost i međusobna povezanost

Klasični hladnoratovski vojni sustav, kao dojučerašnji sinonim pojma očuvanja sigurnosti ne može u potpunosti nositi sa suvremenim prijetnjama. Vojska će uвijek biti prisutna zbog ostvarivanja vojne sigurnosti, odnosno zaštite države i njezina teritorija. Kako bi vojska mogla aktivno sudjelovati u suprotstavljanju ovakvim novim kompleksnim prijetnjama, gdje se više ne može jasno definirati tko je protivnik i gdje se on nalazi, bilo je potrebno razviti određene sposobnosti i započeti procese transformacije

Foto: Bundesheer

što stvara hibridne oblike ugroza koje imaju mogućnost utjecaja na međunarodnu sigurnost i stabilnost. Ovakve prijetnje većinom su niskog intenziteta, ali dugotrajne. Najčešće se pod-

njima podrazumijeva međunarodni terorizam, proliferacija oružja za masovno uništenje, kao i disfunkcionalne države koje destabiliziraju regiju. Novim sigurnosnim prijetnjama smatraju se i kršenja osnovnih ljudskih prava i sloboda, zagađivanje okoliša, glad, zarazne bolesti, ilegalne migracije, organizirani međunarodni kriminal, izbjegličko-prognaničke krize, etnički sukobi, ilegalna trgovina narkoticima te pobunjeničke naoružane skupine unutar država jer ih značajno mogu destabilizirati što za posljedicu ima i destabilizaciju regije.

Sve upućuje na to da se klasični hladnoratovski vojni sustav, kao dojučerašnji sinonim pojma očuvanja sigurnosti ne može u potpunosti nositi sa suvremenim prijetnjama. Uloga vojske uвijek će biti prisutna zbog ostvarivanja vojne sigurnosti, odnosno zaštite države i njezina teritorija.

Kako bi vojska mogla aktivno sudjelovati u suprotstavljanju ovakvim novim kompleksnim prijetnjama, gdje se više ne može jasno definirati tko je protivnik i gdje se on nalazi, bilo je potrebno razviti određene sposobnosti i započeti procese transformacije. Vojna se transformacija ponajprije odnosila na brojčano smanjenje oružanih su-

Foto: Bundesheer

Foto: Bundesheer

stava i ljudstva koji su bili namijenjeni za konvencionalno ratovanje. Kako je prijetnja "velikog rata" postupno nestajala, sve se više obraćala pozornost na stvaranje modernih, visoko-premljenih i visokomobilnih snaga koje se ne temelje na masovnosti već sposobnosti brzog djelovanja.

ODGOVOR NA PRIJETNJE SUVRIMENOG DOBA

U svjetlu ovakvog razvoja vojske, do sve većeg izražaja dolaze specijalne postrojbe – izvrsno uvježbani, opremljeni i mobilni elementi vojnog sustava koje su tijekom Hladnog rata bili organizirani, obučavani i opremljeni kao nacionalna strateška sredstva. Poslije hladnoratovska vojna transformacija uključivala je smanjenje konvencionalnih snaga, a veliko značenje specijalnih snaga rezultirao je njihovim povećavanjem jer su prepoznate kao značajan dio vojnog sustava koji se može upotrijebiti i u borbi protiv novodefiniranih sigurnosnih prijetnji.

Ovakve snage igraju značajnu ulogu u dinamičnom i nesigurnom, trenutačnom i budućem sigurnosnom okruženju. Razlog tomu je što ove postrojbe provode operacije sa strateš-

kim učinkom jer tako mogu, ne samo ukloniti neke suvremene sigurnosne prijetnje već i uzrok njihova nastanka. Upravo specijalne operacije i snage koje ih provode, pružaju sposobnosti specifično prilagođene suprotstavljanju ovakvim sigurnosnim izazovima. Da vojni sustav na taj način sve više ulazi u rješavanje sigurnosnih prijetnji može se vidjeti na primjeru SAD-a gdje terorizam, kao suvremena sigurnosna ugroza, iz područja civilne sfere i policije postupno prelazi u područje vojne sile. Vojska sve više preuzima borbu protiv međunarodnog terorizma uključivši terorističke organizacije, ali i zemlje koje ih podupiru. Tomu u prilog ide i izjava bivšeg ministra obrane SAD-a, Donalda Rumsfelda koji navodi kako "obrana od terorizma" znači da SAD mora vojno poraziti teroriste" te kako "specijalne snage moraju biti na određenom području u ključnoj fazi borbenog djelovanja, kako bi izvedeni udari bili učinkoviti."

Specijalne operacije, zbog svog strateškog učinka, mogu i često imaju utjecaj i na druge kategorije sigurnosti koje definira Kopenhaška škola (ekološku, ekonomsku, društvenu i političku sigurnost) koja je dio pokušaja rekonceptualiziranja pojma sigurnosti i redefiniranja programa sigurnosnih studija nakon hladnoratovskog razdoblja. Spomenuto je kako se specijalne operacije mogu provoditi u područjima i situacijama gdje neka druga intervencija ne bi mogla ispuniti zahtjeve brzog i efikasnog djelovanja.

i redefiniranja programa sigurnosnih studija nakon hladnoratovskog razdoblja. Spomenuto je kako se specijalne operacije mogu provoditi u područjima i situacijama gdje neka druga intervencija ne bi mogla ispuniti zahtjeve brzog i efikasnog djelovanja. Kada se definira novonastala prijetnja određenom referentnom objektu, koji može biti vojna, društvena, ekomska, politička ili ekološka sigurnost potrebno je brzo djelovanje izvan standardnih državnih procedura, odnosno svojevrsno neustaljeno, nekonvencionalno djelovanje, brzo prilagodljivo, posebice u egzistencijalnim prijetnjama gdje je nužna provedba hitnih mjera. Specijalne operacije, odnosno snage koje ih provode, mogu ispuniti ove uvjete i pružiti adekvatan odgovor - brzo djelovati. Upravo ova sposobnost omogućava agilan i brzo prilagodljiv pristup i odgovor na sigurnosne ugroze u isto tako agilnom i brzo promjenjivom sigurnosnom okruženju. ■

Specijalne operacije, zbog svog strateškog učinka, mogu i često imaju utjecaj i na druge kategorije sigurnosti koje definira Kopenhaška škola (ekološku, ekonomsku, društvenu i političku sigurnost) koja je dio pokušaja rekonceptualiziranja pojma sigurnosti i redefiniranja programa sigurnosnih studija nakon hladnoratovskog razdoblja. Spomenuto je kako se specijalne operacije mogu provoditi u područjima i situacijama gdje neka druga intervencija ne bi mogla ispuniti zahtjeve brzog i efikasnog djelovanja

Od svog osnutka 1949. godine pa sve do sredine 1980-ih, glavni je strategijski koncept kineske ratne mornarice bila "obalna obrana"

RATNA MORNARICA

SUVREMENA KINESKA RATNA MORNARICA OSNOVANA JE PRIJE ŠEZDESETAK GODINA S TIME DA JE U POČETKU BILA OBALNA MORNARICA KOJOJ JE GLAVNA ZADAĆA ZA VRIJEME HLADNOG RATA BILA OBRANA KINESKE OBALE

KINESKA RATNA

Kraj Hladnog rata i raspad Sovjetskog Saveza uklonio je najveću vojnu prijetnju na kineskim kopnenim granicama što je omogućilo veća ulaganja u kinesku ratnu mornaricu koja u promijenjenim geopolitičkim odnosima postaje sve važniji čimbenik kineske oružane sile.

Kineska ratna mornarica je u posljednjih dvadeset godina napravila golemi kvalitativni i kvantitativni odmak od obalne ratne mornarice prema ratnoj mornarici otvorenog mora čije su važne zadaće zaštita kineskih pomorskih linija komunikacije te zaštita kineskih globalnih gospodarskih

Osamdesetih su nastavili trend jačanja i nabave novih plovila, ali s ograničenom mogućnošću djelovanja daleko od svojih obala pa su, iako u manjem obujmu, zadržali stupanj izgradnje brodova iz sedamdesetih godina

interesa. S obzirom na snagu kineskog gospodarstva i važnost uvoza i izvoza za Kinu to je sasvim razumljivo. S ciljem dostizanja sposobnosti za provedbu budućih zadaća, kineska ratna mornarica provodi modernizaciju i planira razviti mornaricu otvorenog mora koja će posjedovati znatnu veću sposobnost djelovanja nego prije samo nekoliko godina.

RAZVOJ KINESKE RATNE MORNARICE

Kineska ratna mornarica je osnovana 1949. godine a u pedesetim i šezdesetim godinama 20. stoljeća uglavnom

je bila fokusirana na obranu kineske obale. Mornaričke nabave su dolazile isključivo iz Sovjetskog Saveza, a i obrambena taktika je velikim dijelom bila bazirana na sovjetskom modelu. Tijekom tih godina sastojala se od velikog broja raketnih čamaca, torpednih čamaca, ophodnih brodova, dizelskih podmornica i klasičnih bombardera. Nekoliko razarača koji su nabavljeni tih godina bili su sovjetskog dizajna.

Tijekom sedamdesetih godina prošloga stoljeća došlo je do znatnog ulaganja u ratnu mornaricu, što je dovelo do toga da se značajno povećao

Kineska fregata Yi Yang (FF 548) na putu u Adenski zaljev, gdje je sudjelovala u međunarodnim protupiratskim snagama za zaštitu plovnih puteva (foto dolje)

Danijel NEKIĆ, Ljubomir OSTOVIĆ

Foto: US Navy

RAZVOJ KINESKE RATNE MORNARICE

broj dizelskih podmornica i raketnih čamaca koji su na sebi nosili protubrodskе rakete. Tih je godina kineska ratna mornarica započela s razvojem nuklearnih napadnih i balističkih podmornica.

Osamdesetih su nastavili trend jačanja i nabave novih plovila, ali s ograničenom mogućnošću djelovanja daleko od svojih obala pa su, iako u manjem obujmu, zadržali stupanj izgradnje brodova iz sedamdesetih godina.

S usvajanjem doktrine "izvanobalne obrane" te istodobno s naglim razvojem kineskog gospodarstva i usvaja-

njem novih tehnologija, kineska ratna mornarica započela je proces modernizacije i jačanja snaga za djelovanje na otvorenom moru.

RAZVOJ STRATEGIJSKOG KONCEPTA

Od svog osnutka 1949. godine pa sve do sredine 1980-ih, glavni je strategijski koncept kineske ratne mornarice bila "obalna obrana". On je od kineske ratne mornarice zahtijevao obranu kineske obale.

Posljedica promjene strategijskog koncepta bila je da se mornarica više nije pripremala za pomorske operacije

Početak veće modernizacije kineske ratne mornarice započeo je krajem 1980-ih godina. U posljednjih dvadeset godina mornarica je započela s uvođenjem u službu sve modernijih i sve većih ratnih brodova, s naglaskom na podmorničke snage koje su danas jedne od najvećih u svijetu s daljnjom tendencijom rasta.

U brojčanom se smislu čak i smanjila, ali je napravila veliki kvalitativni skok što joj je omogućilo provoditi puno složenije pomorske operacije daleko od svojih obala, kao što je sudjelovanje u potpori međunarodnoj zajednici u borbi protiv somalskih pirata.

RATNA MORNARICA

blizu kineskih obala već ih je započela poduzimati na otvorenom moru. Prihvatanje "izvanobalne obrane" poklopilo se s promjenom kineskih prioriteta u kojima su najvažniji oceanski resursi za budući kineski razvoj. Kad se krajem 1970-ih i početkom 1980-ih formulirao pojam "izvanobalna obrana", smatralo se da će kineska ratna mornarica djelovati u području unutar 200 nautičkih milja ekskluzivne ekonomske zone (EEZ).

STRUKTURA KINESKE RATNE MORNARICE

Mornarica broji oko 268 000 ljudi, od čega je 10 000 u mornaričkom pješaštву, 25 000 u mornaričkom zrakoplovstvu te 25 000 u snagama za obalnu obranu. Sastoji se od tri glavne flote, mornaričkog zrakoplovstva i mornaričkog pješaštva. Flote su strateški locirane na sjeveru u gradu Qindao, na istoku u gradu Ningbo i na jugu u gradu Zhanjiang. Svaka se flota sastoji od niza velikih i manjih mornaričkih baza, mornaričkog zrakoplovstva i regija obalne obrane. Južna flota također još uključuje i mornaričko pješaštvo s pripadajućim amfibijskim plovilima.

Kineska ratna mornarica je opremljena kako s podmornicama na nuklearni pogon, tako i s podmornicama na konvencionalni pogon, koje su organizirane u podmorničke baze ili podmorničke flotile. Površinske snage primarno se sastoje od razarača, fregata, raketnih čamaca, minolovaca, amfibijskih brodova i pomoćnih brodova. One su organizirane u flotile razarača,

Ulazak u sastav kineske flote prvog nosača zrakoplova Liaoning (slika gore desno) važna je točka u razvoju. Odmah nakon toga započele su i palubne operacije, te su uspješno provedena polijetanja borbenih aviona te sljetanja uz uporabu sustava za kočenje. Sve to pokazuje vrlo visoku tehnološku razinu kineske ratne mornarice

brzih čamaca, amfibijskih brodova i borbenih pomoćnih brodova te u garnisonska pomorska zapovjedništva.

MODERNIZACIJA KINESKE RATNE MORNARICE

Početak veće modernizacije kineske ratne mornarice započeo je krajem 1980-ih godina. U posljednjih dvadeset godina kineska je ratna mornarica započela s uvođenjem u službu sve modernijih i sve većih ratnih brodova, s naglaskom na podmorničke snage koje su danas jedne od najvećih u svijetu s daljinjom tendencijom rasta. U brojčanom se smislu mornarica čak i smanjila, ali je napravila veliki kvalitativni skok što joj je omogućilo provoditi puno složenije pomorske operacije daleko od svojih obala, kao

što je sudjelovanje u potpori međunarodnoj zajednici u borbi protiv somalijских pirata.

Trenutačno se provodi cijeli niz projekata modernizacije koji će dodatno povećati njezinu sposobnost djelovanja. U tijeku je usavršavanje kineske inačice "AEGIS" radarskog sustava koji se navodno naziva Magic Shield Type 346. On se kao potporom koristi radarem Type 364 Seagull C čija je glavna namjena otkrivanje protubrodskih projektila koji lete na vrlo malim visinama i osiguranje podataka za djelovanje proturaketnih topničkih sustava.

Aktivan je i program izgradnje nosača zrakoplova. U operativnu službu uveden je prvi kineski nosač zrakoplova Liaoning. Nastavlja se proizvodnja najnovi-

Podmornice klase Song

jih nuklearnih podmornica s balističkim projektilima klase JIN (Type 094). Planira se uvođenje u službu tih novih nuklearnih podmornica s balističkim projektilima. U posljednje je vrijeme kineska ratna mornarica u službu uvela dvije nove nuklearne napadne podmornice klase SHANG (Type 093). U tijeku je uvođenje u službu novih dizelsko-električnih napadnih podmornica klase SONG (Type 039) i četiri dizelsko-električne napadne podmornice klase YUAN s tendencijom izgradnje dodatnih koje bi mogle biti opremljene sustavom neovisne zračne propulzije (AIP), te nekoliko tipova površinskih brodova domaće proizvodnje.

Oni uključuju tri razarača klase LUYANG II (Type 052C), dva razarača

klase LUZHOU (Type 051C) i petnaest raketnih fregata klase JIANGKA II (Type 054A). Svi ovi brodovi naoružani su suvremenim protuzrakoplovnim raketnim sustavima. Nastavlja se izgradnja novih raketnih ophodnih brodova klase HOUBEI (Type 022). Do sada je izgrađeno više od 50 takvih brodova i mogu nositi do osam protubrodskih raket. U službu se uvode tri velika amfibijsko-jurišna broda YUZHAO (Type 071) s tendencijom izgradnje još većih amfibijsko-jurišnih brodova, a počela je i gradnja novih naprednih korveta klase Type 056.

JAČANJE POTENCIJALA

Kina je do prije tridesetak godina bez obzira na svoju veličinu i

Brzi napadni brod Type 022

brojnost imala relativno mali globalni utjecaj. Međutim gospodarski preobražaj i rast koji je započeo 1978. godine s dalekosežnim ekonomskim reformama traje sve do današnjih dana.

Danas program modernizacije i povećanja ratne mornarice pokazuje važnost mora u globalnim odnosima te važnost pomorskih komunikacija za daljnji razvoj.

Na svome putu prema jačanju pomorske moći Kina se držala pravila da razvija ratnu mornaricu koju susjedne zemlje neće percipirati kao prijetnju, nego kao potrebu da bi se zaštitila i proširila pomorska sigurnost što između ostalog uključuje i osiguravanje pomorskih plovnih putova u strateškim regijama svijeta. A nesmetana pomorska komunikacija od bitne je važnosti za globalnu ekonomiju, kao i za kinesku kao sve važniji njezin dio.

Uvođenje nosača zrakoplova u službu kineske ratne mornarice važan je pokazatelj dostignutih mogućnosti mornarice i kineske tehnologije, jer se nosač zrakoplova svugdje u svijetu doživljava kao personifikacija pomorske, vojne i općenito ekonomske moći pojedine zemlje. ■

Kineska ratna mornarica je u posljednjih dvadeset godina napravila golemi kvalitativni i kvantitativni odmak od obalne ratne mornarice prema ratnoj mornarici otvorenog mora čije su važne zadaće zaštita kineskih pomorskih linija komunikacije te zaštita kineskih globalnih gospodarskih interesa. S obzirom na snagu kineskog gospodarstva i važnost uvoza i izvoza za Kinu to je sasvim razumljivo.

S ciljem dostizanja sposobnosti za provedbu budućih zadaća, mornarica provodi modernizaciju i planira razviti mornaricu otvorenog mora koja će posjedovati znatnu veću sposobnost djelovanja nego prije samo nekoliko godina.

 VOJNA TEHNIKA

(II. dio)

SUSTAVI VOJNIKA BUDUĆNOSTI

Program razvoja vojnika budućnosti za potrebe njemačke vojske započela je tvrtka EADS a naknadno se uključila i tvrtka Rheinmetall

Pripremila Marina JURČIĆ

NJEMAČKI SUSTAV IDZ
I BRITANSKI FIST DVA
SU VELIKA EUROPSKA
PROGRAMA RAZVOJA
SUSTAVA ZA VOJNIKA
BUDUĆNOSTI. PRVI OPE-
RATIVNO ISKUŠANI KOM-
PLETI POKAZUJU DA SU
OBA DOSTIGLA RAZINU
POTREBNE TEHNOLOŠKE
ZRELOSTI

Njemački Infanterist der Zukunft (IdZ), primjer je "vojnika-sustava", koji je 2005. počeo ulaziti u probnu uporabu. Bio je integrirano dizajnersko rješenje "od čarapa do senzora". Predstavljanju inicijalne Basissystem (IdZ-BS) inačice sustava, koju je razvilo poduzeće EADS/Cassidian, prethodila su opsežna praktična ispitivanja Einsatzbedingter Sofort Bedarf (IdZ ESB) primjeraka.

Unatoč izloženosti postrojbama u operativnom okružju, težinskim, cjenovnim i ergonomskim karakteristikama koje je IdZ-BS zadovoljio, nije dobio jedinstveno odobrenje za uporabu. U godini dana njemačka obrambena administracija je poduzimala praktične korake za novi početak zamjene inkorporirajući naučene lekcije, kako bi IdZ-BS mogao biti zamijenjen do kraja desetljeća obnovljenim erweitertes System (IdZ-ES). Ugovor za ovaj program dobio je poduzeće Rheinmetall 2006. godine, a odlučilo se za pregrađen, modularan pristup dizajnu sa svrhom maksimalne fleksibilnosti u ulogama i sposobnostima.

Slijedeći plan razvoja prototipskih sustava, IdZ-ES je dovršio testove, koji su započeli u srpnju 2011., a koji su formalno dovršeni u ožujku 2012. Ova faza je provedena uporabom prvog predprodukcijskog sustava za desetinu (koja je u razmjerima njemačke vojske dostava od 10 primjeraka), počevši od Penzergrenadier (mehanizirano pješaštvo) evaluacijom kompatibilnosti vozila sustava i integracijskih sposobnosti zapovjednog sustava. Sustav je kasnije ispitivan u vrućoj klimi u Španjolskoj; u hladnoj klimi u Alpama i sjevernoj Švedskoj; dodatno su ispitivana vozila u školi za njemačko pješaštvo u Hammelburgu, krajem 2011. godine; a obavljene su i logističke procjene. Osnovni komplet IdZ-ES teži 23 kg i uključuje donje rublje, borbenu odoru, sustav za nošenje tereta, balističku zaštitu, kacigu s digitalnim magnetnim kompasom, prikazom na ekrani na kacigi, naočale za noćno motrenje, osobni radio, računalo, ručni prikaz na ekranu, baterije itd., no bez naoružanja, streljiva i vode.

Za pješaka spremnog za misiju, koji nosi 200 metaka, težina opreme se obično popne na 38 kg, što je još uvijek 14 kg manje od težine koju treba nositi pješak iste razine opremljenosti koji se koristi starijom inačicom IdZ-BS. IdZ-ES komponenta za nošenje tereta pruža nekoliko različitih konfiguracija naprtnjača (najveće za padobrance, zapremnine 110 litara), a maksimalna težina svega (ako vojnik sve nosi) se popne do 72 kg.

INTEGRACIJA

U međuvremenu, kako bi udovoljila neposrednim operativnim potrebama, njemačka je kopnena vojska zatražila

Foto: Bundeswehr

DZ-ES komplet uključuje vojni radiouređaj Thales SOLAR 400 EG UHF. Na Boxerima razmještenim u Afganistanu to je nadomješteno inačicom SOLAR 400 V, koja produljuje domet komunikacija desetine i pruža kanal za podatkovnu vezu do BMS-a. Zapovjednici desetina nose također i VHF radio za komunikaciju na veće udaljenosti unutar desetine i voda, ali namjera ih je, kratkoročno, zamijeniti novim ručnim radiouređajima sa sposobnošću prijenosa glasa i podataka, po mogućnosti s dometom od 7 km.

VOJNA TEHNIKA

Foto: Bundeswehr

dodatane primjerke IdZ-BS kompletom proširujući sposobnosti ranijeg dizajna. Osim fizičke kompatibilnosti sa širokim spektrom vozila, jedna od glavnih prednosti IdZ-ES-a (koji također nazivaju IdZ 2 ili "Gladius"), jest i što njegova C4I komponenta radi sa zapovjednim sustavom (ZS) u vozilima na višim razinama zapovijedanja. IdZ-BS je unaprijeđen aktivacijom sučelja poduzeća EADS, koje omogućava razmjenu podataka direktno s Führungsinformationssystem (FuInfoSys)-Heer ili FIS-H ZS-om instaliranim na borbenim vozilima njemačke kopnene vojske, koja uključuju i nova kotačna borbena vozila Boxer i zapovjedna vozila. S obzirom na to da je EADS imao ugovor za FIS-H, to je olakšana okolnost u rješavanju kompatibilnosti.

Na temelju usporednog istraživanja i demonstracijskih aktivnosti od poduzeća Rheinmetall i EADS-a, zeleno svjetlo je dano krajem 2011. godine za razvoj i ugovaranje analognog

U vrijeme kada je razvojni program IdZ-ED pokrenut, predstavnici poduzeća Rheinmetall su zahtijevali kupnju oko 1000 sustava, iako su nedavno zahtjevi osnovne nabave smanjeni na 243. No količina je zbog smanjenja proračuna pala na 90 sustava IdZ-ES, koji će biti nabavljani u dostavama od 30 komada, u skladu sa zahtjevima sustavne rotacije kontingenata u Afganistanu. Prva očekivana operativna uporaba u Afganistanu planirana je u studenom 2013.

Foto: Rheinmetall

Foto: Rheinmetall

linka za IdZ-ES. Rezultirajuće sučelje otvorenog standarda nije samo trebalo biti kompatibilno s FIS-H na Boxeru i drugim platformama kao što je Puma, Fuchs i Dingo, već također treba omogućiti i IdZ-ES i BS inačicama izravno komuniciranje, stvarajući mogućnost miješane IdZ-BS/ES desetine u operacijama razine voda.

RAZVOJ SUČELJA

IdZ-ES sučelje je trebalo razvojno dovršiti do 2012. godine, omogućavajući završno testiranje i integraciju prije dostave prve ES proizvodne linije. U isto vrijeme prikladna softverska na-

ogradnja u postojećoj će aplikaciji biti napravljena na oklopnim vozilima Boxerima.

Poput IdZ-BS-a, IdZ-ES komplet uključuje vojni radiouređaj Thales SOLAR 400 EG UHF. Na Boxerima razmještenim u Afganistanu to je nadomješteno inačicom SOLAR 400 V, koja produljuje dolet komunikacija desetine i pruža kanal za podatkovnu vezu do ZS-a. Zapovjednici desetina nose također i VHF radio za komunikaciju na veće udaljenosti unutar desetine i voda, ali namjera ih je, kratkoročno, zamijeniti novim ručnim radiouređajima sa sposobnošću prijenosa glasa i podataka, po mogućnosti

Foto: Bundeswehr

s dometom od 7 km. U užem krugu odabira, kandidati su Harris RF-7800S Falcon III Secure Personal Radio (SPR), Thales PR4G F@stnet te ručni i drugi uređaji koje nudi Elbit/Telefunken RACOMS i Selex. Dugoročno, vodeći radiouređaj treba zamijeniti dvopojasnom (V/UHF) jedinicom koja ujedinjuje komunikacijske zahtjeve desetine i voda, za koju je Thales Deutschland dobio ugovor za razvoj krajem 2009. godine, pod njemačkim razvojnim SVFua (Streitkraftegemeinsame Verbundfahige Funkgeräteausstattung) softverski definiranim radioprogramom.

U vrijeme kada je razvojni program IdZ-ED pokrenut, predstavnici poduzeća Rheinmetall su zahtjevali kupnju oko 1000 sustava, iako su nedavno zahtjevi osnovne nabave smanjeni na 243. No količina je zbog smanjenja proračuna pala na 90 sustava IdZ-ES, koji će biti nabavljeni u dostavama od 30 komada, u skladu sa zahtjevima rotacije kontingenata u Afganistanu. Preostala dostava je vezana za pregovore o proračunu, no očekuje se da će biti dostavljeni u lipnju i studenom 2013. S opremom za tri kontingenta, trebalo bi se moći koristiti trećom IdZ-ES dostavom za zamjenu prvoj u obuci, dok je druga na remontu nakon prve operative uporabe. Za sada planeri ne razmatraju stanje

dalje od neposrednih potreba misije u Afganistanu, iako u načelu osnovni zahtjev za opremanje Bundeswehra nije promijenjen. U međuvremenu, 257 IdZ-BS sustava (2570 kompleta) je primljeno između 2004. i 2010. godine i još 40 sustava je bilo naručeno za ožujak 2011. Zato je odlučeno zadržati tu raniju inačicu u uporabi do 2018. godine.

BRITANSKI FIST

Velika Britanija je morala usvojiti postupniji pristup modernizaciji pješačkih sustava u odnosu na nekoć planirano. Budućnost za pješaka britanske kopnene vojske je u Future Integrated Soldier Technology (FIST) programu. FIST je u praktičnoj fazi pod ugovorom poduzeća Thales, iz ožujka 2003. Zamišljene su dvojgodišnje serije ispitivanja i probnih faza, koje su trebale prethoditi serijskoj proizvodnji polovicom 2006. godine, dok su u upotrebi trebali biti polovicom 2009. godine. Definiran je za razinu brigade s potrebnom opremom. Do kraja inicijalne faze ispitivanja, najavljeno je da će se proces nabave izmijeniti.

Operacije u kojima britanska vojska djeluje potaknule su značajnu nabavu pješačkih sustava. Za operaciju "Telic" u Iraku nabavljeni su nove odore, tjelesni oklop i kacige, uređaji

za noćno gledanje, naočale, termovizija i novo naoružanje (lake strojnice Minimi 5.56 mm), a mnoge stavke su nabavljane u serijama od 10 000 komada. Za Afganistan 2006. godine, najveći broj žurnih operativnih zahtjeva je bio za pješaštvo, s fokusom na zaštiti (tjelesni oklop i kacige) i nove sustave nadzora i pronalaženja ciljeva. Od 2003. do 2006. godine uslijedilo je oko 500 različitih žurnih operativnih zahtjeva, uglavnom za vojnike u operacijama.

Iako je mnogo dosad navedenog nabavljenog u skladu sa žurnim operativnim zahtjevima, to su danas temeljna sredstva, što znači da se FIST promjenio u pristupu i to od koncognog programa nabave u program koherentnog spajanja već nabavljenog.

Primjer prepletanja žurnih operativnih zahtjeva i primarne inicijative jest FIST Increment 1A paket za nadzor i identifikaciju mete, za što je ugovor dodijeljen Thalesu kao primarnom ugovaraču programa FIST 2009. godine. Ovaj ugovor vrijedan 150 milijuna britanskih funti je rezultat

Osnovni komplet IdZ-ES teži 23 kg i uključuje donje rublje, borbenu odoru, sustav za nošenje tereta, balističku zaštitu, kacigu s digitalnim magnetnim kompasom, prikazom na ekranu na kacigu, naočale za noćno motrenje, osobni radio, računalo, ručni prikaz na ekranu, baterije itd, no bez naoružanja, streljiva i vode.

Program FIST 1B(C4I) odnosno razvoj komunikacijsko-nadzornog sustava još je u razvoju i traži se prihvatljivo integracijsko rješenje

VOJNA TEHNIKA

Foto: BAE Systems

iskustva s nabavom opreme pod FIST SISTA (Synergistic Individual Surveillance and Target Acquisition) programom žurnih operativnih zahtjeva iz 2007. godine.

Drugim, napravljenim na temelju podataka FIST pokušne faze, je kupljeno 4000 novih integriranih termovizijskih uređaja bez hlađenja Qioptiq zajedno s 10 800 optičkih ciljnika Elcan SpecterOS, nadograđene ručne termovizije i dodatnih topničkih sustava za nadzor.

KOMUNIKACIJA

Program FIST 1B(C4I) odnosno razvoj komunikacijsko-nadzornog sustava još je u razvoju i traži se prihvatljivo integracijsko rješenje. Zbog toga se vojnici na terenu oslanjaju na kombinaciju radiouređaja Bowman VHF (PRC354/355) i ne-kompatibilnih ručnih radiouređaja nabavljenim putem žurnih operativnih zahtjeva. Ovi drugi uključuju kriptirani radiouređaj za prijenos glasa i podataka Selex EZPRR 2.4GHz i tzv. zapovjednikov lagani

Foto: Thales

Početni modeli britanskog programa razvoja vojnika budućnosti FIST zamišljeni su kao prihvatljivo integracijsko rješenje

radio (Harris RF-7800S Falcon III kriptirani UHF ručni primopredajnik za ophodnje i zapovjednike vodova). Osim navedenog rabi se i EZPRR (Enhanced Personal Role Radio odnosno napredni osobni radiouređaj), koji ophodnjama i zapovjednicima

vodova pruža osnovnu sposobnost prikaza situacijske svjesnosti. Odvojene aktivnosti, kao nadopuna FIST-u, pokušavaju osmislititi pomoći sustav s kojima se vojnici na terenu olakšava život i rad, poput odjeće, naprtnjača i tjelesnog oklopa. Program osobne opreme i zajedničkog operativnog odijevanja (PECOC - Personal Equipment and Common Operational Clothing odnosno osobna oprema i zajednička operativna odjeća) razmatra kako ovi sustavi mogu biti integrirani u svrhu unapređenja svoje iskoristivosti, poboljšavajući izvedbu u ekstremnim klimatskim uvjetima. Poput FIST-a, i PECOC je projekt bez kraja, sa serijama dostava opreme koje bi nabavu žurnih operativnih zahtjeva trebale činiti koherentnom i predstavljati sve novije tehnologije.

Iako FIST nije ugašen, njegov tijek i tempo su usporeni. Sada se više gleda u budućnost, i nastoje se pronaći najbolja dostupna rješenja koja trebaju omogućiti tražene sposobnosti. ■

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

Iako je Boemund Tarantski sa svojim postrojbama kod Dorileja bio napadnut iznenada u jutarnjim satima, oko podneva im je stigla pomoć koja je preokrenula bitku

PODLISTAK

KRIŽARSKI RATOVI

SNAGA SVETO

Gustave Dore, veliki francuski ilustrator iz XIX. stoljeća, ovako je vido bitku kod Dorileja

**NAKON OPSADE NIKEJE KRIŽARE SU NA PUTU K JERUZALEMU TIJEKOM I. KRIŽARSKOG RATA ČEKALA JOŠ DVA KLJUČNA SUKOBA SA SELDŽUCIMA:
BITKA KOD DORILEJA I OPSADA ANTIOHIJE**

Tijekom prvih sati 1. srpnja 1097. snage sultana Arslana polako su opkolile križare Boemunda Tarantskog. Oni su se dan prije utaborili kod gradića Dorileja, blizu današnjeg Eskisehira u sjeverozapadnoj Turskoj. Iznenadno su napadnuti u rano jutro, ispaljivanjem pravih oblaka strijela na tabor. Križari su pokušali protunapadima, ali nisu mogli odbaciti neprijatelja. Seldžučko konjaništvo upalo je u križarski logor i relativno lako nanosilo teške gubitke pješaštvu bez oklopa i neborbenom sastavu, međutim teško okloppljeni vitezovi bili su znatno teži plijen. Boemund je zapovjedio da svi vitezovi sjašu i načine kružnu borbenu liniju u čijoj sredini su smješteni neborci i vojnici bez oklopa. Seldžučki strijelci su nastavili gađati križare s odstojanja, što je rezultiralo velikim gubicima nezaštićenog centra i viteških konja, ali okloppljeni vitezovi su imali beznajdne gubitke i njihov borbeni postroj nije bio narušen. Unatoč tome, nadmoćnost Arslanovih snaga primorala je križare na postupno odstupanje do močvarne obale obližnje rijeke.

DOLAZAK DRUGE KOLONE

Kada je situacija postala kritična za opkoljene Boermundove ratnike, oko podneva je iz Nikeje (vidi podlistak, HV 415) pristigla druga kolona križara i žestoko se sukobila sa Seldžucima. Iznenadeni Seldžuci povukli su se u neredu, što je omogućilo križarima konsolidirati svoj borbeni postroj. U međuvremenu su se i Seldžuci konsolidirali. Kako su snage bile izjednačene, došlo je do frontalnog sukoba u kojem dugo vremena niti jedna strana nije prevladala. Tek u kasnim poslijepodnevnim satima na bojno polje pristiže nova skupina križara predvođena biskupom Ademarom Pijskim, koja je napala i poharala tabor i logističku osnovicu Seldžuka. Vidjevši svoj tabor u plamenu, Seldžuci su se razbjjezali, čime je bitka bila završena. Križari su se domogli iznimno bogatog plijena iz sultanove riznice, a zatim su nesmetano nastavili pokret prema Antiohiji, na krajnjem jugu današnje Turske, blizu granice sa Sirjom. Nakon tri mjeseca ničim uznemiravane hodnje, križari su došli do Antiohije i započeli opsadu 21. listopada 1097.

S obzirom na to da su križarske postrojbe u I. križarskom ratu bile izrazito heterogene izvana i iznutra, bitke su ponekad bile vrlo čudne pa je pobedi ponekad pridonijela slučajnost ili vjerski fanatizam

OG KOPLJA

POTRAGA ZA HRANOM

Do sredine studenog križarima se priključio i Boemundov nećak Tankred Galilejski s pojačanjima, a đenovljanska flota opskrbila je križare potrebnim namirnicama. No to je bilo posljednje organizirano opskrbljivanje i pri kraju prosinca iste godine namirnice su bile pri kraju. Stoga su Boemund Tarantski i Robert od Flandrije s oko 20 000 vojnika krenuli u potragu za hranom. Odlazak velikog broja križara iskoristio je zapovjednik antiohijskog garnizona Jagi Sijan, te izvršio ispad glavninom svojih snaga i napao preostale križare pod zapovjedništvom Rajmonda Tuluškog. U vrlo žestokoj borbi križari su potisnuli Selđuke natrag u Antiohiju, ali nisu imali snage zauzeti grad. Istodobno križari koji su krenuli u potragu za hranom sukobili su se sa Selđucima iz Damaska koji su krenuli u pomoć Antiohiji. U teškoj borbi uspjeli su ih pobijediti, ali su bili prisiljeni vratiti se i priključiti ostalim križarima koji su opsjedali Antiohiju. Međutim glavnu zadaću, nabavu hrane, nisu izvršili i donijeli su je iznimno malo. Ubrzo je križare pogodila teška glad od koje je, po analizama suvremenika, umro gotovo svaki sedmi križar, a preživjelo je samo 700 ratnih konja. Iako se to u analima gotovo i ne spominje, nego se može iščitati tek "između redaka", kada je glad dostigla svoju kulminaciju, među križarima se pojavio i kanibalizam, koji je zgrozio podjednako većinu križarskih plemića i vitezova, kao i Selđuka pod opsadom.

UPORABA OPSADNIH NAPRAVA

Bizantinci su opsjedali Antiohiju zajedno s križarima. Očekivali su da će se nakon pada grad vratiti u sastav Bizantskog Carstva kao i prethodno osvojena Nikeja. No, u veljači 1098. napustili su opsadu zbog dubokog nepovjerenja križara i sve konfliktnije situacije generirane nedaćama križara. Ipak, tijekom ožujka križarima je došlo pojačanje s engleskom flotom, koja je osim nužnih namirница dopremila i materijal za izradu teških opsadnih sprava. Dolaskom engleske flote, križari su se ponovno borbeno povratili i nastavili intenzivnu opsadu. Kada su izrađene opsad-

ne sprave, u prvom redu frondibole, započelo je temeljito i permanentno bombardiranje gradskih zidina. Unatoč svakodnevnom bombardiranju, bederni Antiohije odoljeli su križarskim napravama. U međuvremenu je križarsko vodstvo dobilo informacije kako prema njima kreće respektabilna vojska Selđuka iz Mosula predvođena iskusnim zapovjednikom Kerbogom. Križarski zapovjednici shvatili su kako se njihove snage ne mogu održati ako uđu u direktni sukob s muslimanskim snagama ispred neosvojene Antiohije i da im je jedini spas što prije ovladati gradom. S obzirom na to da nisu uspjeli zauzeti grad neposrednim napadom, križari su tajnim pregovorima pronašli izdajnika u antiohijskom garnizonu, armenskog vojnika imenom Firuz. On im je u pogodnom trenutku otvorio vrata. Nakon prodora križara u Anti-

ohiju, nastupio je masakr iznenađenog garnizona, ali i cijelokupnog muslimanskog stanovništva. Do 3. lipnja križari su ovladali gotovo cijelokupnom Antiohijom, osim utvrde koju je još uvijek držao sin Jagi Sijana s preostalim braniteljima. No nije bilo opuštanja: prema gradu je nastupala Kerbogina vojska koja je pod njegove zidine stigla samo tri dana nakon pada u ruke križara.

POBJEDA I EPIDEMIJA

Kerboga je pokušao iznenadni napad 7. lipnja, ali je odbijen uz teške gubitke, pa je zapovjedio opsadu. Malodušnim križarima nadu i borbeni moral ulio je do tada nepoznati redovnik Petar Bartolomej tvrdeći kako ima vizije u kojima mu je rečeno da se u gradu nalazi Sveti kopljje, kojim je proboden Isus. Neposredno nakon toga u crkvi sv. Petra pronađen je vrh rimskega koplja koji je odmah proglašen Svetim kopljem, što je kod križara rezultiralo dodatnim vjerskim fanatizmom i ratničkim fatalizmom. Križarska vojska izašla je ispred zidina grada 28. lipnja, predvođena Raimondom od Aquilera koji je nosio Kopljje visoko izdignuto kako bi ga većina križara vidjela. Došlo je do frontalnog sukoba križara i Selđuka u kojem je teško okloppljeno križarsko konjaništvo doslovno zbrisalo Kerbogino lako konjaništvo i prisililo Selđuke na odstupanje koje se pretvorilo u bezglavi bijeg. Ubrzo nakon križarskog osvajanja Antiohije u gradu izbija epidemija (po do sada prikupljenim podacima, najvjerojatnije se radilo o epidemiji tifusa), koja je desetkovala preživjelo pučanstvo, ali i križare, međutim grad je ostao u njihovim rukama. Boemund Tarantski postao je vladar Antiohije, a križari, kada su se oporavili, početkom 1099. nastavili su pohod prema Jeruzalemu. ■

U križarskoj opsadi Nikeje bitnu su ulogu odigrale frondibole. No, opsada je bila uspješna zahvaljujući izdaji jednog armenskog vojnika u selđučkim redovima

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

TEKST "GOVORA-UPOZORENJA" JNA I PRIPREME ZA SUKOB

Nakon što je 25. lipnja 1991. podređenim postrojbama dostavila materijal s političkim stavovima vrha JNA u rješavanju političke krize u Jugoslaviji, "Komanda 5. vojne oblasti" već je sljedeći dan (26. lipnja 1991.) podređenim postrojbama dostavila i "tekst govora – upozorenja za slučajeve provokacija i rušilačkih demonstracija" protiv JNA, koji je

CITAT DOKUMENTA

TEKST GOVORA - UPOZORENJA ZA SLUČAJ RUŠILAČKIH DEMONSTRACIJA I NASRTAJA ŠIRIH RAZMJERA NA VOJNE OBJEKTE (Kao moguća varijanta)

GRADJANI I GRADJANKE

(Mjesto)

POZIVAMO VAS DA SE MIRNO RAZIDJETE,

zbog čega ste mnogi od Vas bez posla. Zašto Vašo djeci uskraćuju bezbrižno djetinjstvo, pa čak i kruh i mlijeko. Njih nije briga hoće li netko od Vas, ili neko od vojnika, možda, vaše dijete, dijete nekog Vašeg prijatelja, znanca ili rodbine stradati.

Oni su sebe dobro obezbjedili visokim osobnim dohocima, spremljenim devizama, oklopnim automobilima, stražama i koje kakvim gardama.

Njihove porodice, njihova djeca neće strdati.

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA STANJA U

**POLITIČKI STAVOVI VRHA JNA O RJEŠAVANJU POLITIČKE KRIZE
U JUGOSLAVIJI, 25. LIPNJA 1991. (2)**

donesen 6. lipnja 1991., kao "moguća varijanta komuniciranja sa masom". Spomenuti tekst, uz napomenu da ga treba "koristiti u skladu sa uputstvom datim u napomenama", prosljedio je "pomoćnik komandanta za moralno vaspitanje i pp", pukovnik Predojević, dr. Vaso. Promidžbene rečenice i "parole" koje su navedene u spomenutom tekstu govora, u skladu su s "idejom jugoslavstva" i političkim stavom vrha JNA da "jugoslavenski narodi mogu opstati samo u okviru Jugoslavije", koji je "Komanda 5. vojne oblasti" uputila podređenim postrojbama u materijalu od 25. lipnja 1991. One pokazuju da vodstvo JNA zaista nije namjeravalo odustati od uporabe sile za "očuvanje Jugoslavije", te da je pokušavalo uveriti "narod i narodnosti" da je "armija" zaista njihova i da želi "mirno rješenje svih pitanja". No vrijeme je pokazalo da se ta parola o "mirnom rješenju svih pitanja" nije odnosila na pitanje preustroja Jugoslavije, a s obzirom na događaje koji su ubrzo uslijedili, posebno je cinična rečenica u tekstu da "armija nikada nije i neće putati u svoj narod". Ili je već do tada "armija" odabrala "svoj narod"?

JNA nije prepreka mirnom izlasku iz krize. Ovo što Armija čini i radi je u interesu mira i napretka, slobode i nezavisnosti naši naroda i narodnosti.
Narodima ove zemlje potreban je mir, a ne rat. Armija će i dalje raditi po Ustavu i zakonu, i ko se tome silom suprostavlja - silom će biti onemogućen.

Obraćam Vam se u ime pripadnika jedinice _____ i JNA.

Dosadašnjim odnosom i saradnjom sa stanovništvom _____ pripadnici

(mjesto, grad, ustanova)
naše jedinice nisu i neće nikada dati povoda za stvaranje nepovjerenja stanovništva prema JNA.

Jurišnicima na našu Armiju smeta što ona svoje zadatke izvršava upravo onako kako to narod ove zemlje zahtjeva i Ustav SFRJ nalaže. Vaš bijes i nezadovoljstvo usmjerili ste u krivom smjeru.

Pitajte one koji Vas šalju na Vašu Armiju,

JNA nije i nikada neće ugroziti svoj narod. Ona nije takozvana. Ona je Vaša Armija. Ona nikada nije i neće pucati u svoj narod. Naša je, i Vaša Armija, gradila ovu zemlju, puteve, mostove, vodovode, pošumljavala goleti, gasila požare, spašavala ljudi i imovinu, stradale u poplavama i potresima (dati konkretne pokazatelje, regije, mjesta, šire teritorije gdje se dešavaju izgredi).

JNA je čuvala i očuvala granice Jugoslavije i osigurala pedeset godina mira. Mira bez rata. Mira, koga sada najviše trebamo.

G R A D J A N I !

JNA svoje zadatke izvršava i provodi po Ustavu Jugoslavije i zakonima koje su donijeli i Vaši predstavnici u Skupštini. Zbog toga Vas upozoravamo da kršite Ustav Jugoslavije, i činite krivično djelo.

Objekte, pripadnici JNA moraju braniti svim sredstvima, pa i oružjem. Nedozvolite da moramo tako postupiti.

Zato Vas pozivamo, da se u miru razidjete. Ne činite ništa što je protivzakonito, jer ćemo u protivnom upotrebiti sve u odbrani objekata

i jedinica - što znači i upotrebu vatre.

Gradjani i gradjanke!

Razidjite se, i udaljite od objekta. Ne slušajte, te agresivne bukače medju vama. Idite mirno vašim kućama, a sve nastale nesporazume riješit ćemo sa zvaničnim predstavnicima vlasti.

Ovo je Vaša Armija!

Armija svih naroda i narodnosti!

Armija mira, za Vas, Vašu djecu, Vaše najbliže.

NEDOVOLJITE NITI JEDNOM RODITELJU SUZU U OKU.

Suzu za izgubljenim djetetom, drugom, prijateljem.

RH u Crvenoj Luci, te mogućim pravcima napada na "SAO Krajinu". Izvješće je potpisao "komandant" general major Špiro Niković: *Dobili smo neproveren podatak od Komande VPO da se u rejonu Crvene Luke SO Biograd n/m nalazi oko 1000 pripadnika Zbora narodne garde (ZNG) i MUP-a RH, te da navodno planiraju u toku noći 25/26. 06.1991. godine izvršiti napad na Benkovac i Knin pravcima:*

Biograd n/m - Kakma - Polača - Benkovac, Pakoštane - Marina - Miranje - Benkovac. Moguće da će deo snaga angažovati pravcem: Pirovac-Stankovci-Benkovac.

U toku je provjera dobijenih podataka.

Poduzmite mjere osmatranja ovih pravaca iz rejona koji pružaju adekvatnu zaštitu od

"SESVETE-MARKOVO POLJE" i š. "RUDIŠČAK" sa PP - minama MRUD.

2.- Za izvršenje ovog zadatka odgovoran je NI/140.mbr, za ispomoć u realizaciji zadatka angažovati dvojicu starešina iz 123. ponib: kap. H. Ž. i st. vod. L. I., kao i potreban broj vojnika iz 1. i 2.mb.

3.- Zaprečavanje (postavljanje) PP MRUD izvršiti ODMAH.

Postavljanje mina vrše starešine sa po dvojicom vojnika - izabranih, a po izradjenom zapisniku od strane NI - za svaki objekat posebno.

Mine postaviti tako da svaki vojnik iz pojačanog obezbedjenja može iz zaklona iz-

IJA IZVANREDNOG HRVATSKU

Sva pitanja mogu i moraju se rješiti mirnim putem, bez rušenja, napada i provokacija. Hvala vam gradjani na razumijevanju.

NAPOMENA:

- Navedeni tekst mora se prilagoditi vremenu, sredini, mjestu i uslovima.

- Govornik okupljenim gradjanima ne smije čitati tekst. On se mora obraćati gradjanima neposredno, autoritatativno i sugestivno.

- Ostvariti neposredan kontakt sa masom i odlučno izreći stavove u navedenom tekstu odbijajući i odvraćajući na taj način gradjane od rušilačkih namjera prema ljudima i objektima (Izvornik, strojopis, latinica; HR-HMDCDR, 2., kut. 6046).

Spomenuti tekst "govora - upozorenja" pokazuje napetost u vrhu JNA, posebice u "Komandi 5. vojne oblasti", zbog stanja u Hrvatskoj i očiglednog nezadovoljstva hrvatskog naroda ponašanjem JNA u razdoblju nakon višestranačkih izbora u Hrvatskoj. U izvješćima JNA napisanim tih dana navode se podaci, bez obzira na to jesu li pouzdani, odnosno provjereni, o pripremama hrvatskih oružanih snaga za slamanje pobune Srba. Primjerice, 25. lipnja 1991., "Komanda 9. korpusa OS SFRJ" je "Komandi 189. mtbr" uputila izvješće o snagama ZNG-a i MUP-a

iznenadnih dejstava snaga ZNG i MUP-a RH. Izvidjanje vršiti sa borbenim vozilima koja imaju uredjaje za noćno osmatranje i pružaju adekvatnu zaštitu posadama.

Izvidjačke patrole ne isturati van rejona uredjenih i predviđenih za intervenciju na pravcima iz kojih se očekuje dolazak snaga MUP-a (Izvornik, strojopis, latinica; HR-HMDCDR, 2., kut. 6006).

Istodobno je JNA poduzimala mjere osiguranja svojih objekata (vojarni i spremišta naoružanja), kako bi se obranila u slučaju napada hrvatskih snaga. Tako je, primjerice, 30. lipnja 1991. "Komanda 140 mehanizovane brigade" zapovjedila miniranje ("inženjerijsko obezbeđenje objekata") vanjskih skladišta Popovac, Sesvete - Markovo Polje i Rudiščak na zagrebačkom području. Zapovijed je potpisao "komandant" pukovnik Čedomir Tomić:

Na osnovu usmenog naredjenja K-de lo. K, a u cilju blagovremenog InžOb vanjskih skladišta "Popovac", "Sesvete-Markovo Polje" i š. "Rudiščak".

N A R E D J U J E M

1.- Odmah izvršiti sve pripreme za miniranje oko objekata - skladišta "POPOVEC",

vršiti opaljenje - aktiviranje po dve mine, a u pravcu prema vanjskoj ogradi (mine postaviti na drvetu i usmeriti pravac dejstva - prema vani).

4.- Sastave straža u navedenim objektima obučiti - pripremiti, kako i na koji način će izvršiti aktiviranje mina (dve mine) jednu pa drugu, a po ukazanoj potrebi.

O momentu aktiviranja mine odlučuje sam stražar, a to je kada se pojavi veća grupa napadača, a nije u mogućnosti da istu zadrži vatrom iz PN ili bombama.

Za izvršenje ovog zadatka tačno imenovati stražara i mesto (zaklon) iz koga će dejstvovati iz PN i izvršiti paljenje - aktiviranje (dve) mine.

5.- Potrebna MES (komplet MRUD) izuzeti iz skladišta MES od zast. I kl. Škevin Zvonka u D. Selu, i to:

- za š. "RUDIŠČAK" 40 MRUD,
- za "POPOVEC" 30 MRUD,
- za "SESVETE" 30 MRUD.

6.- Prevoz ljudstva i MES razrešit će NSbSl/140.mbr.

7.- U toku postavljanja - zaprečavanja pridržavati se svih mera bezbednosti koje predviđa Pravilo o MRUD.

Prilog:

- Šema rasporeda i zone dejstva pojedinačno postavljenih mina
- MRUD.
- Zapisnik minskih polja grupe mina.

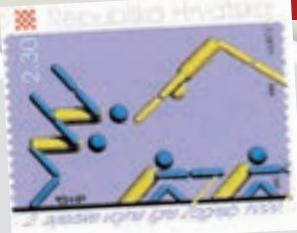
Generalna skupština
Međunarodnog
vijeća za vojni sport
(CISM) na talijanskoj
marki iz 2006.

Brazil je 2010. godine
putem poštanskih
maraka najavio
održavanje 5. svjet-
skih vojnih igara

FILATELIJA

"2. svjetske
vojne igre
Zagreb 1999."
na poštanskoj
marki RH

MARKE PROMICATELJICE SPORTA

Svjetske vojne igre na kojima redovito sudjeluje tisuće sportaša, ujedno i pripadnika oružanih snaga povod su izdavanja poštanskih maraka uglavnom zemalja domaćina igara. Osim što imaju za cilj prenijeti vijest o održavanju sportskog natjecanja po cijelom svijetu one ostaju vjerni svjedoci (pohranjene u zbirke i muzeje diljem svijeta) vojnih događaja izvan primarne zadaće oružanih snaga

Ivo AŠČIĆ

Prije samog tiskanja poštanskih maraka svaki izdavač donosi odluku o izdavanju koja između ostalog sadržava sljedeće elemente: naziv i vrstu izdanja, vrstu tiska, nominalnu vrijednost poštanskih maraka, način zupčanja i/ili oblik zaštite izdanja, nakladni broj poštanskih maraka u arku, ime autora, dan izdavanja i puštanja u promet. U slučaju povećanih potreba za pojedinim izdanjima redovitim poštanskim maraka obavlja se njihov dotisak. Svaki novi dotisak označuje se sljedećim rimskim brojem. Za prigodne i komercijalne marke ne radi se dotisak. Nakon što ih izdavač poštanskih maraka proda filatelistima ili iskoristi za poštanski promet, posebice postaju zanimljive trgovcima maraka.

Prigodom promjene cijena poštanskih usluga ili nekih drugih razloga (npr. promjena naziva države ili izdavača maraka) obavlja se pretisk vrednosti na poštanskim markama na novu, uglavnom manju vrijednost. Najnoviji primjer u Hrvatskoj je poštanska marka "Hrvatski gradovi Omiš" iz 2007. s pretiskom iz 2010.

Poštanska marka RH:
"Hrvatski gradovi
Omiš" iz 2007. s pre-
tiskom iz 2010.

Zakona o poštanskim uslugama i propisa donesenih na temelju Zakona, ako su ostecene tako da nije vidljiva oznaka "Republika Hrvatska" ili naziv izdavatelja, te nominalna vrijednost, ako su bile uporabljene, ako ih nije izdao HP d.d. i ako im je istekla valjanost.

SVJETSKE VOJNE IGRE

Za razliku od Prvih svjetskih vojnih igara održanih u Rimu 1995. godine na kojima je sudjelovalo četiri tisuće vojnika-sportaša 2. svjetske vojne igre održane u Zagrebu od 8. do 17. kolovoza 1999. pod geslom "Snaga plemenitosti za mir" okupile su gotovo osam tisuća sudionika iz osamdesetak zemalja. Natjecanje se održalo u 24 sporta podijeljena u pet

skupina: vojni sportovi (padobranstvo, streljaštvo, orientacijsko trčanje te vojni i mornarički petoboj), borilački sportovi (judo, taekwondo, hrvanje, boks i mačevanje), pojedinačni sportovi (atletika, maraton, triatlton i biciklizam), vodenim sportovima (plivanje, skokovi u vodu i spašavanje života), sportske igre (vaterpolo, košarka, rukomet, odbojka i nogomet).

Svjetske vojne igre na kojima redovito sudjeluju tisuće sportaša, ujedno i pripadnika oružanih snaga povod su izdavanja poštanskih maraka uglavnom zemalja domaćina igara. Osim što takve marke, nalijepljene na pisma i razglednice, imaju za cilj prenijeti vijest o održavanju sportskog natjecanja po cijelom svijetu, čak i među vojnicima i zemljama

ma čije su se oružane snage u skoroj prošlosti sukobiljavale, one ostaju vjerni svjedoci (pohranjene u zbirke i muzeje diljem svijeta) vojnih događaja i izvan primarne djelatnosti i zadatka oružanih snaga.

U povodu održavanja 2. svjetskih vojnih igara Hrvatska je pošta izdala prigodnu poštansku marku: "2. svjetske vojne igre Zagreb 1999." Marka je tiskana u arku od 20 maraka i nakladi od 350 tisuća. Tom su prigodom izdani i filatelistički proizvodi: prigodna omotnica prvog dana (FDC) i list prvoga dana. Indija kao domaćin održavanja 4. svjetskih vojnih igara 2007. godine također je izdala poštanske marke na istu temu. S obzirom na to da

su indijske oružane snage jedne od najmnogoljudnijih u svijetu ne čudi podatak kako upravo Indija prednjači u izdavanju maraka s motivima iz vojne tematike.

Brazilska je pošta (Correios) 2010. godine izdavanjem poštanske marke s motivom 5. svjetskih vojnih igara najavila njihovo održavanja u Rio de Janeiro (Brazil) u srpnju 2011. godine pod motom "Prijateljstvo kroz sport". Igre su okupile vojnike-sportaše iz gotovo stotinu država.

"4. CISM Svjetske vojne igre" prikazane su na indijskom bloku od tri marke 2007. godine

održat će se u Južnoj Koreji 2015. godine. Nema sumnje da će i ovaj događaj biti medijski popraćen i putem poštanskih maraka.

Od 2010. godine (Italija) održavaju se i Zimske sportske vojne igre. Sljedeće, druge po redu, održat će se u Annecy (Francuska) od 25. do 29. ožujka 2013. ■

Ovakav tip zastave vrlo je čest na početku Domovinskog rata i ustrojavanja postrojbi Hrvatske vojske, a koji je poslije, možda i pomalo nepotrebno napušten u korist drugačijih obrazaca izrade vojnih zastava

REGIMENTALIZACIJA VOJNIH ZASTAVA u XVII. stoljeću

Promjena u sustavu zastava provedena je čini se u cijeloj Europi bez ikakvih naredbi, odnosno pravilnika koji bi regulirali povlačenje, tj. zamjenu zastava postrojbi, već se to dogodilo s vremenom

Željko HEIMER

Uvođenjem regimenti (pukovnija) kao stalnog ustrojstvenog oblika postrojbi koje se sastoje od nekoliko satnija krajem XVI. i početkom XVII. stoljeća i općenitom uvođenjem stajaće vojske, dolazi i do promjena u izgledu i uporabi vojnih zastava. Svaka pojedina satnija ubrzo više nema potrebu za pojedinačnom zastavom, a reorganizacijom pješačkih pukovnija u tri "krila" – dva krila mušketira i jedno kopljjanika, početkom XVII. stoljeća, satnijske zastave nestaju u potpunosti. Taj je proces trajao tijekom cijelog stoljeća i do početka XVIII. stoljeća pomalo se proširio u sve stajaće europske vojske. Pojavljuju se dakako pojedinačne zastave za svaku od ta tri krila, tako da pojedino može djelovati zasebno, a da se ipak može identificirati kao dio pukovnije.

Sljedeća bitna promjena u vojnem ustroju koja ima posljedice za zastave dolazi nakon uvođenja boda (bajuneta) krajem XVII. stoljeća, čime prestaje potreba za kopljanicima. U prvim desetljećima XVIII. stoljeća pukovnije se više ne sastoje od tri krila i stoga nema potrebe za tri zastave. U pravilu je treća zastava mnogih pukovnija "položena" u crkve, u skladu s tadašnjim običajima postupanja s vojnim zastavama koje nemaju više funkciju ili nisu pogodna za upotrebu, iako neke pukovnije zadržavaju tri zastave sve do sredine XVIII. stoljeća, no to je više iznimka nego pravilo. Prije razvoja svijesti o potrebi čuvanja starih zastava smatralo se primjerom načinom davanja počasti zastavi, odložiti je u crkvu i dopustiti vremenu da učini svoje. U svakom slučaju, od početka XVIII. stoljeća nastaje sustav koji se u mnogim vojskama i danas prakticira da pojedina postrojba nosi dvije zastave (u pravilu razine pukovnije, za druge razine se praksa više razlikuje). Jedna od njih simbolizira suverena,

odnosno državu i često je jedinstvenog ili sličnog dizajna za sve ili većinu pukovnija neke zemlje, a vrlo često se temelji na dizajnu bijele boje, dok druga simbolizira samu pukovniju i često sadrži simbole koji su jedinstveni za pojedinu pukovniju. Ovakav sustav dvije zastave po postrojbi raširio se cijelom Europom, uz pojedine specifičnosti nekih država, i zadražao se sve do suvremenih ratova u kojima se zastave više ne nose na bojište, a gdjeđe se takav sustav tradicionalno rabi još i danas.

2. DOMOBRANSKA BOJNA - NOVA GRADIŠKA

Zastava 2. domobranske bojne – Nova Gradiška trobojna je zastava s grbom Republike Hrvatske u sredini i trorednim zlatnožutim natpisom HRVATSKI DOMOBRAN/NOVA GRADIŠKA/2. DOMOBRANSKA BOJA. Dakako, riječ je o uobičajenoj zastavi Republike Hrvatske na koju su aplicirani natpsi.

Izrada zastava koje se temelje na nacionalnoj trobojnici s grbom i dodatnim prigodnim natpisima i nazivima organizacija uokolo sasvim su u skladu hrvatske tradicije već od samog nastanka hrvatske trobojnica 1848. godine. Odonda pa do ranih 90-ih izrađeno je nebrojeno, a u hrvatskim muzejima sačuvano mnoštvo zastava koje su upravo ovog tipa, naravno s grbom u sredini trobojne u skladu s vremenom nastanka – zastava vojnih postrojbi, kulturnih, sportskih, građanskih, pjevačkih i raznih drugih društava i organizacija. Usvajanjem suvremene zastave Republike Hrvatske kao nacionalne, državne zastave, svakako se mijenja njezina zakonska zaštita, iako je hrvatska zastava imala državotvorna svojstva i prije. No čini se da je zakonodavac 90-ih godina propustio omogućiti uporabu državne zastave, odnosno regulirati slučajeve kada je ovakva uporaba dopuštena – jer je to u skladu ne samo s hrvatskom tradicijom nego i tradicijom vojnih zastava u Europi. Kako god, pravilnik koji bi regulirao zastave postrojbi koje bi se temeljile na nacionalnoj zastavi (a ni kakav drugi) nije nikada donesen, stoga slovom postojećeg

Ponegdje se običaj polaganja zastava, koje više nisu u uporabi, u crkve zadržao do danas, osobito u zemljama Commonwealth. I na našim prostorima su se islužene vojne zastave polagale u lokalne crkve sve do kraja XIX. stoljeća, a primjerice Hrvatski povjesni muzej, kao i mnogi lokalni muzeji, čuvaju u svojim zbirkama pojedine vojne zastave koje su u nekom trenutku tijekom XX. stoljeća iz crkve prenesene u muzeje radi bolje zaštite ili drugih razloga.

zakona dodavanje elemenata na zastavu Republike Hrvatske nije dopušteno. Unatoč tome mnoštvo je zastava postrojbi ZNG i HV izrađeno upravo na ovaj način, neke sasvim priručnim sredstvima, druge s mnogo umjetničke pažnje i mara. Mnoge od tih zastava vjerojatno i danas nisu dostupne javnosti i istraživačima i nemaju primjerenu brigu u kakvom muzeju.

2. domobraska bojna "R" – Nova Gradiška jedna je od dvije bojne ustrojene 21. travnja 1992. u Novoj Gradišci. Temelj stvaranja domobrnskih bojni bile su tijekom 1991. samoinicijativno organizirane postrojbe Narodne zaštite. Dvije novogradiške domobrnske bojne djeluju samostalno do 27. srpnja 1994. kada se zajedno s dijelovima 121. brigade HV "R" – Nova Gradiška ustrojavaju kao 121. domobrnska pukovnija.

Zastavno polje ove zastave ponešto je manje od uobičajenog i iznosi 85 × 170 cm. S tri vanjske strane obrubljeno je žutim pozamanterskim resama. Zastavni rukav dobiven je posuvraćivanjem trobojnog zastavnog polja koje je načinjeno od tri međusobno ušivene pruge s apliciranim grbom i natpisima. Zastava 2. novogradiške domobrnske bojne čuva se danas u zbirci zastava Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. ■

MULTIMEDIJA

Traže se kreativci za Google naočale

Svakom novom službenom objavom, Googleov Project Glass postaje sve zanimljiviji, a čini se da je kompanija prvi put dala konkretni uvid u to kako se koristi i kako izgleda njegovo sučelje.

Google tako napominje da je uporaba ovog uređaja iznenađujuće jednostavna. Primjerice za snimanje fotografije ili videa dovoljno je reći

"take a picture" ili "record a video", uz istodobnu mogućnost podjele tog sadržaja s drugima, prevođenje, navigaciju, slanje poruka – pa čak i postavljanje različitih upita. Ova kva "proširena" stvarnost je uistinu ono što se čeka.

Kompanija je u ovom trenutku u potrazi za onima željnim testiranja ovog projekta, a sudjelovati

može bilo tko (ćelav) na Google+ ili Twitter mrežama. U kratkom opisu (do 50 riječi) potrebno je reći kako biste koristili Google Glass i poslati do pet fotografija ili kratki video. Prijava je, nažalost, dostupna samo punoljetnim osobama u SAD-u koje su nakon odabira spremne izdvojiti još 1500 dolara plus porez.

Panorama Londona od 320 Gigapixela

Fotografija sastavljena od 48 640 fotografija s pogledom u 360 stupnjeva službeno je najveća panoramska fotografija na svijetu. Sve fotografije snimljene su Canonom 7D i objektivom 400mm f 2.8 IS II USM uz upotrebu ekstendera s vrha BT nebodera u Londonu. Naravno sve je upravlјano robotikom, Rodeon glavom stativa, a za spajanje svih

fotografija "namučila" se radna stanica iz Fujitsua Celsius R920. Kako bi autori dimenzije ove panoramske fotografije približili i pojasnili – ukupna površina printa iznosila bi oko 98 m širine i 24 metra visine, poput Buckinghamske palače. Cijelu panoramu možete pogledati na stranici <http://btlondon2012.co.uk/pano.html>.

MOBILNE APLIKACIJE

Nastavak Real Racinga

Jedna od najpoznatijih igara za iPhone, iPad i iPod touch, simulacija automobilističkih utrka, dobila je svoj novi nastavak, Real Racing 3 dostupan i za Android uređaje. Da skratimo muke, igrica će biti dostupna u App Storeu i Google Playu 28. veljače. Novi nastavak legendarne igrice oduzima dah, očarava ponuda luksuznih supersportaša na četiri kotača, ali i grafika koja je usavršena do najsit-

nijih detalja. Tvorac ove igre, EA, odlučio se za besplatnu ponudu, no teško ćete postići neke rezultate ako ne potrošite koji dolar za kupovinu dodatnih sadržaja. Mudar potez, ili pak ne, odlučite sami. No ponuda staza, nekih od automobila i dodatne opreme kojima biste postizali bolje rezultate bit će više nego bogata. Stoga bi ukupan trošak, ako se "navučete" na igricu, mogao biti pozamašan.

Pripremio Ivan HORVAT

LG se uključio u 4G LTE

Ponuda mobilnih uređaja koji podržavaju 4G LTE, brzi i moćni pristup internetu u pokretu bogatiji je za još dva uređaja. LG je na Mobile World Congressu (MWC) u Barceloni službeno predstavio dvojac iz obitelji Optimus F, oznaka F5 i F7. F5 je pametni telefon s podrškom za 4G LTE, IPS zaslonom veličine 4,3 inča, dvojezgrenim procesorom takta 1,2 GHz te baterijom od 2.150 mAh. Optimus F7 dolazi s 4,7-inčnim True HD IPS zaslonom i dvojezgrenim procesorom takta 1,5 GHz uz bateriju kapaciteta 2.540 mAh. Oba će uređaja imati najnoviju verziju operacijskog sustava Android – Jelly Bean 4.1.2 te uključivati napredne značajke korisničkog sučelja kao što su QSlide i Live Zooming,

dosad dostupne samo na LG-evim premium uređajima. Unaprijeđeni QSlide omogućava pokretanje dviju aplikacija istodobno preko cijelog zaslona, a korisnici mogu mijenjati veličinu, položaj i transparentnost QSlide aplikacija. Funkcije trenutačno kompatibilne s QSlideom su videoplayer, preglednik, memo, kalendar i kalkulator. Značajka Live Zooming, dosad dostupna samo na Optimusu G, omogućava sumiranje određenog područja tijekom gledanja videa. Uređaji serije Optimus F dolaze i sa značajkama kao što su QuickMemo, QTranslator, Video Wiz, Safety Care i mnoge druge. U Hrvatskoj će se uređaji moći nabaviti za nekoliko mjeseci kada će se znati i cijene.

Predstavljen dio Playstationa 4

Zaljubljenici u igrače konzole s nestrpljenjem su očekivali dan kada će Sony predstaviti novu konzolu i ostali su poprilično razočarani.

Najime na konferenciji nije prikazana sama konzola nego hardverski dio, kontroler Dualshock 4 koji će se s njom isporučivati. On od sada sadrži touchpad, kameru koja će detektirati položaj korisnika u prostoriji i druge novitete koji bi igranje trebali podići na jednu novu razinu. Što se same konzole PlayStation 4 tiče sve je ostalo

na najavi. Pokretat će je x86 procesor, sadržavat će 8GB DDR5 radne memorije, PC – based GPU – i to je uglavnom to. Očito je kako je Sony odlučio pričekati predstavljanje novog Microsoftova Xboxa što će im biti odskočna daska za novi Playstation. Kako bilo, tijekom događanja na pozornici se pojavio potpredsjednik Blizzarda Chris Metzen koji je najavio dolazak igre Diablo III na konzole PS3 i PS4, no i on nije bio baš opširan. Nije pokazao ništa iz verzije igre za Playstation.

www.defensa.gob.es

Na prvi je pogled stranica Ministarstva obrane Španjolske vrlo atraktivna i bogata. No kao i kod mnogih drugih, većina sadržaja dostupna je samo na jezicima domicilnog područja. Postoji link "Welcome", ali on će vam omogućiti čitanje tek manjeg broja tekstova na engleskom. No ne brinite. Doći do multimedijalnih sadržaja i nije previše teško, čak i ako nemate engleski putokaz. Riječi koje nas vode do njih, kao što su multimedia, fototeca i videoteca lako su razumljive. Ista je stvar i sa stranicama pojedinih grana Oružanih snaga, čiji su linkovi prepoznatljivi na lijevoj strani zaslona. Svaka stranica zasebno nudi prilične sate surfanja.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Bol je neizbjegna činjenica. Dobro je zapisano: "Željeti živjeti bez patnje je kao željeti disati bez zraka." Svi patimo. Ali, ima jedan problem. Ljudska inteligencija se uvek pitala o razlogu ljudske boli, ali nije pronašla u potpunosti poučna objašnjenja. Neki su ostali kao ukopani pred boli i došli su do zaključka da Bog ne postoji: jer postoji bol; drugi su, priznajući Božju opstojnost, rekli da bol dovodi u pitanje Njegovu dobrotu: Bog ne bi tako bio otac, već očuh: zato jer postoji bol. Kao što vidite, problem je velik

BOG SE BRINE ZA SPASENJE, A NE ZA ZDRAVLJE

Što Biblija kaže o boli? To jest, što Bog kaže o boli i patnji? U mnogim biblijskim knjigama na površinu izlazi problem boli, ali najslavnija je ona o Jobu. Kakav odgovor možemo u njoj pronaći? Unatoč svemu Bog upozorava čovjeka da ne traži kako bi sve razumio i sve jasno vidi. Prekrasna su pitanja koja Bog upućuje Jobu i svakom čovjeku: "Ti želiš sve razumjeti, ali to nije moguće. Kako možeš shvatiti sve ono što čini Gospodin? Priznaj svoje granice. Jesi li ti bio prisutan dok je Bog stvarao svemir? Jesi li bio kad je Bog stvarao život? I jesи li ti danas taj koji uređuje nebo i zemlju, sunce i zvijezde?" (usp. Job 38, 4ss). To su pitanja koja pozivaju na intelektualnu poniznost. Velikim životnim problemima ne možemo se približiti s arrogancijom, kao da smo jednaki Bogu. Sličnim stavom ne dolazi se niti do mrvice istine. Na jednom drugom mjestu Biblija naglašava kako svijet nije više onakav kakvim ga je Bog stvorio: još od prvih stranica Biblija govori kako je snagom čovjekova slobodnog izbora grijeh ušao u svijet i promijenio svijet koji je Bog stvorio: i danas tko god se rodi, ulazi i postaje dionikom ovoga svijeta koji su zagadili i uništili ljudi svih vremena.

U ovom upozorenju Biblije ima jedna velika pouka: mi često pripisujemo Bogu stvari koje zapravo dolaze od čovjeka i loših čovjekovih izbora; na Boga svaljujemo odgovornost koju nema i ne može imati. Mi, nažalost, nismo ozbiljno shvatili razarajuću moć koju grijeh ima za pojedinca i za zajednicu. Grijeh je prava nesreća, element koji zagađuje povijest. Ali, u ovom slučaju, čovjekova znatiželja postavlja posljednje dramatično

**"Općinstvo
svetih... Tko
je među nama
siguran da mu
pripada? Iako
ima tu sreću,
koji je njegov
udio u njemu?
Tko su bogati a
tko siromašni
ove neobične
zajednice? Tko
su oni koji daju,
a tko oni koji
primaju? Kolikih
li iznenadenja!"**

G. BERNANOS

**"Nevjernosti
ljubavi se opra-
štaju umnažaju-
ći ljubav."**

P. MAZZOLARI

**"Najveći grijeh
je vjerovati da
može postojati
grijeh veći od
Božjeg milosr-
da."**

P. MAZZOLARI

pitanje: Ali što Bog čini u ovom stanju uništenog svijeta? Hoće li nam Bog ponuditi/dati novu nadu?

Evo što kaže Knjiga izlaska. Bog priopćava Mojsiju svoje ime i govori mu: "Moje ime je ovo: ja sam onaj koji ti je blizu, ja sam ti blizu kako bih te spasio." Potrebno je dobro shvatiti: Boga možemo zvati na milijun načina. "Priopćiti svoje ime" slika kojom se želi reći da se Bog predstavlja Mojsiju da ga on upozna. To pokazuju i upotrijebljene riječi. Naime Bog se predstavlja Mojsiju govoreći mu: "Vidio sam, čuo sam, znam. Evo me, došao sam da oslobodim narod." Bog daje da spoznamo Njegovu blizinu: ovo je Njegovo ime! Naime kada ga je Mojsije upitao za ime, tj. za nešto što određuje Boga, Bog odgovara: "Ja jesam = Ehje" (koje će Židovi prevesti u "On jest = Jahve"). Što to znači? To je hebrejski glagol biti koji znači: "Biti prisutan, biti djelatan, biti blizu da bi pomogao". U nastavku će Bog upotrijebiti druge slike, kao onu zaručnika, prijatelja i na kraju oca. Istina je, naime, uvek jedna: Bog je beskrajno dobar i traži susret s čovjekom u situacijama boli koje smo sami stvorili. To jest: bol, plod grijeha, postala je mjesto na kojem upoznajemo Boga i sredstvo pobjede i nadvladavanja razarajućeg djelovanja grijeha. Ovo je istina vjere, ali i onaj tko ne vjeruje može potvrditi da je bol najslavniji i najuspješniji krotitelj čovjeka. I ne samo to. Dokazano je da onaj tko nikada nije patio ostaje vječno dijete, hirovito i svojeglavo. Bol nas jača i spušta na koljena: u boli primjećujemo druge i Boga. Kolika bismo iskustva vezana uz ovo mogli ispričati! Dovoljno se prisjetiti da su se toliki lakounski mladi obratili na ozbiljnost života

samo nakon posjeta "Kuci čistog srca" u Kalkutti, u kojoj jedna skupina sestara sakuplja umiruće jednoga grada koji se zove "Grad noćne more". Ali, naša inteligencija nije još uvek zadovoljna. Pita se: "Da, istina je! Božja mudrost se služi boli kao sredstvom otkupljenja. Ali, zašto nedužni pate? Je li sve to pravedno?"

Odlomak iz Lukina Evanđelje se suočava s problemom. Nekoliko osoba Isusu donose vijest o dva događaja: o nasilju u gradu i nesreći koja je uzrokovala veliki broj poginulih. "Zašto su se dogodile ove stvari?", pita narod Isusa. On odgovara: "Nemojte misliti da su oni koji su doživjeli nesreće veći grešnici od drugih!" (usp. Lk 13, 2). Jao nama, ako ovako mislimo! Naime, nesreća nije znak Božje kazne, već je pokazatelj situacije prolaznosti i privremenosti u kojoj svi, svi bez razlike, živimo. Tko umire mlađ, nije ga Bog kaznio: mnogi sveci su umrli mlađi! Tko umire nasilnom smrću nije ga kaznio Bog: mnogi sveci su umrli kao mučenici! Dakle, evo velikog Isusovog zaključka: Bog se, u ovoj situaciji prolaznosti, brine za spasenje a ne za zdravlje! Bog misli o bitnom! O boli se, između ostalog, nikada ne promišlja kao o kazni koja dolazi od Boga, već se na nju gleda kao na poziv da se požuri vrijeme našeg obraćanja k Bogu, kako bismo bili spašeni u vječnosti. Bol i smrt su dva "zvona" koja nam neprestano zvone u blizini kako ne bismo zaboravili da smo na ovom svijetu, obilježenim grijehom, samo privremeno: danas je vrijeme da čujemo Božji poziv, danas je vrijeme obraćanja i plodova dobitnih istinskega obraćenja srca. Sutra bi moglo biti prekasno!

Tiskana i audio-video izdanja MORH-a odsad možete kupiti po pristupačnim cijenama u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu, te kantinama tvrtke "Pleter-usluge d.o.o.":

HVU-1, vojarna Croatia i hotel Zvonimir u Zagrebu; P. P. Matanović u Petrinji; Požega 1 u Požegi; kantina Gašinci u Đakovačkoj Satnici; Bosut u Vinkovcima; Zemunik u Zadaru; Knin 1 u Kninu; Lora 2 u Splitu i u hotelu Rakitije u Rakitiju.

Knjige

Pozdrav iz Chagcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice

Fotomonografije

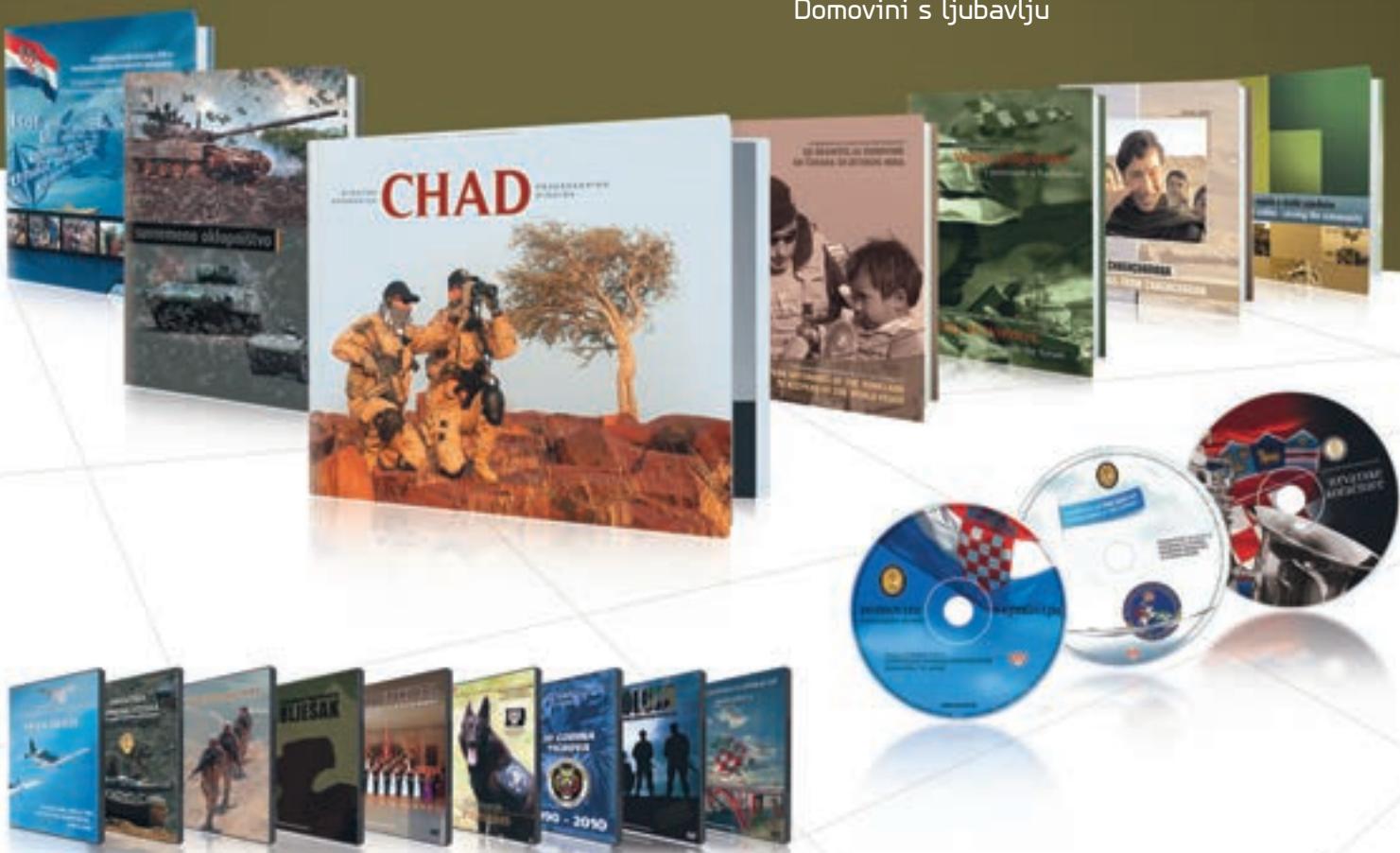
Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika – s ponosom u budućnost

DVD

Hrvatska kopnena vojska
20 godina Tigrova
Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Krila oluje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
Čuvari svjetskog mira
Oluja - 5 minuta za sjećanje
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

KAKVA GOD BILA VAŠA PROŠLOST **BUDUĆNOST JE GRIPEN**

NOVA GENERACIJA borbenih zrakoplova Gripen u punoj je upotrebi diljem svijeta, objedinjujući vrhunsku tehnologiju i istinsku multifunkcionalnost.

Gripen ima najbolji omjer broja mogućih letova zrakoplova u određenom vremenu (Sortie Generation Rates), najveću fleksibilnost slijetanja i najveću borbenu učinkovitost i sve to za samo djelić operativnih troškova tijekom cijelog svog životnog vijeka, u usporedbi s drugim sličnim borbenim zrakoplovima.

Saab i njegovi međunarodni industrijski partneri isporučuju sustave sa svojstvima koja njihovi konkurenti mogu ponuditi tek kao obećanja. To će Gripenu osigurati vodeću poziciju na području performansi i mogućnosti borbenih zrakoplova još dugo nakon 2040. godine. ●●●●

Više o Gripenovoj priči o uspjehu možete naći na www.gripen.com